

# **ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.**

“Ολυμπιακοί Αγώνες 2004”

*Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 2003*

## Διαδικασία

**Η** Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος (Ο.Κ.Ε.) ανέλαβε την έκδοση Γνώμης Πρωτοβουλίας με θέμα «**Ολυμπιακοί Αγώνες 2004**», με βάση το άρθρο 4 του Ν. 2232/1994, σύμφωνα με το οποίο «η Ο.Κ.Ε. μπορεί με δική της πρωτοβουλία να εκφράζει γνώμη και για άλλα θέματα κοινωνικό – οικονομικής πολιτικής». Επίσης, η Ο.Κ.Ε., βάσει του Ν. 2598/1998, συμμετέχει στην Εθνική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (ΕΕΟΑ).

Η σχετική απόφαση ελήφθη από την Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε. στις 05/11/2001 και ορίστηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Κωνσταντίνο Παπαντωνίου, Θωμά Ρίζο, Κυριάκο Ρεπρέ, Ιωάννη Μίχα, Χρήστο Σπίρτζη** και **Φώτη Λίτσο**.

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Κωνσταντίνος Παπαντωνίου**. Στην Επιτροπή Εργασίας συμ-

μετείχαν οι Εμπειρογνώμονες **Δρ. Χριστίνα Θεοχάρη, κα Παναγιώτα Κουρή, κ. Λουκάς Ντούβας** και η **κα Μαργαρίτα Χριστοδουλάτου**. Τον επιστημονικό συντονισμό είχαν η **κα Χριστίνα Θεοχάρη** και η **κα Ζωή Μπουτσιώλη**, Βοηθός Έρευνας της Ο.Κ.Ε. Στο τελευταίο στάδιο έκδοσης της Γνώμης μετείχαν και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε. **Δρ. Ματίνα Γιαννακούρου** και **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου**.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε 4 συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 11<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 2003.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι **κ.κ. Κωνσταντίνος Παπαντωνίου** και **Κυριάκος Ρεπρές**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της 25<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 2003, διατύπωσε την υπ. αριθ. **99** Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

## Πίνακας Συντομογραφιών

1.	ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
2.	ΓΓΟΑ	Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων
3.	ΔΕΣΟΠ	Διυπουργική Επιτροπή Συντονισμού Ολυμπιακής Προετοιμασίας
4.	ΔΟΕ	Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
5.	ΕΕΟΑ	Εθνική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων
6.	ΕΞΑ	Ένωση Ξενοδόχων Αττικής
7.	ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
8.	ΗΣΑΠ	Ηλεκτρικός Σιδηρόδρομος Αθηνών Πειραιώς
9.	ΙΤΕΠ	Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων
10.	ΚΕΠΕ	Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
11.	ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
12.	ΟΔΕ	Ομάδα Διοίκησης Έργου
13.	ΟΕΟΑ	Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων
14.	ΟΠΕ	Ομάδα Παρακολούθησης Έργου
15.	ΤΕΔΚΝΑ	Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής
16.	ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανάληψη της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 από την πόλη της Αθήνας αποτελεί αναμφισβήτητο ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός για τη χώρα μας, με παραμέτρους πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές.

Από **πολιτική άποψη**, η διοργάνωση των Αγώνων του 2004 δίδει την ευκαιρία στην Ελλάδα να προβληθεί διεθνώς ως μια αναπτυσσόμενη χώρα που είναι σε θέση να φέρει σε πέρας ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα, το οποίο απαιτεί υψηλή τεχνολογία και τεχνογνωσία, άριστη οργάνωση και υψηλό επαγγελματισμό. Η ανάδειξη αυτής της όψης της χώρας θα αποτελέσει από μόνη της ένα σημαντικό επίτευγμα, καθώς μέχρι σήμερα η Ελλάδα ήταν γνωστή κυρίως για το ιστορικό παρελθόν της και τις ευκαιρίες για τουρισμό που προσέφερε. Αλλά και σε ένα άλλο επίπεδο, η σταθερή απόφαση της Ελλάδας να προωθήσει την ιδέα της ολυμπιακής εκχειρίας, αποτελεί μία διεθνή παρέμβαση με ιδιαίτερη πολιτική σημασία στο σημερινό ασταθές διεθνές περιβάλλον.

Από **οικονομική άποψη**, οι Ολυμπιακοί Αγώνες προσφέρουν τις συνθήκες εκείνες που επιτρέπουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης ακόμη και σε μία διεθνή περίοδο ύφεσης. Τα σημαντικότερα έργα υποδομής που γίνονται, η τεχνολογία που αποκτάται, ο επιβαλλόμενος εκσυγχρονισμός του τρόπου λειτουργίας των δημοσίων και ιδιωτικών μονάδων σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, η υποχρέωση αναβάθμισης της ποιότητας των κάθε είδους παρεχόμενων

υπηρεσιών και προϊόντων αποτελούν την τεράστια προστιθέμενη αξία που επιφέρουν στην οικονομία της χώρας οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Αλλά και σε ό,τι αφορά στην **κοινωνική πτυχή** των Ολυμπιακών Αγώνων, η σημασία της διοργάνωσής τους είναι δεδομένη. Τα συντελούμενα έργα σε περιοχές της Αττικής που μέχρι σήμερα ήταν υποβαθμισμένες, η δημιουργία θέσεων εργασίας τόσο για Έλληνες όσο και για μετανάστες, η αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας σε βαθμό πρωτόγνωρο για τα μέχρι σήμερα δεδομένα, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μέσα από τα έργα που γίνονται και που έχουν ορίζοντα και για μετά τους Αγώνες, η ενθάρρυνση της αθλητικής προσπάθειας, που θα έλθει ως συνέπεια της διοργάνωσης του μεγαλύτερου παγκόσμιου αθλητικού γεγονότος και η αναμενόμενη στροφή τμήματος της νεολαίας προς τον αθλητισμό, συνθέτουν την κοινωνική παράμετρο του όλου θέματος.

Η καταγραφή αυτών των θετικών παραμέτρων δεν αποσκοπεί στο να αποκρύψει και τις προβληματικές πτυχές του εγχειρήματος. Η απορρόφηση σημαντικών πόρων, αλλά και η παραγωγική προσπάθεια της χώρας από το μητροπολιτικό κέντρο (έστω και με τη συμμετοχή των λεγόμενων ολυμπιακών πόλεων), η πίεση που δημιουργούν οι αμετάθετες προθεσμίες και που μπορεί να οδηγήσει σε συμβιβασμούς ως προς τη διαφάνεια και την προστασία του περιβάλλοντος, αποτελούν ορισμένες

μόνο πηγές για προβληματισμό σχετικά με τις συνέπειες των Ολυμπιακών Αγώνων<sup>1</sup>.

Είναι γεγονός ότι όταν η Ελλάδα αναλάμβανε τη διοργάνωση των Αγώνων, η κοινή γνώμη της χώρας δεν είχε πλήρη εικόνα των διαστάσεων του εγχειρήματος. Η μέχρι σήμερα πορεία ανέδειξε - στην πλήρη διάστασή τους - τόσο το μέγεθος της πρόκλησης, όσο και τη σημασία των θετικών, αλλά και αρνητικών παραμέτρων της ανάληψης αυτής.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τελική έκβαση της εθνικής αυτής προσπάθειας για μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών και ελαχιστοποίηση των αρνητικών, περνάει μέσα από την καθολική και αποτελεσματική ενεργοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας. Η συμμετοχή τόσο των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που υλοποιούν τα έργα, έχοντας ταυτόχρονα και την ευθύνη να διασφαλίσουν την ποιότητα και να τηρήσουν τις προθεσμίες, όσο και των πολιτών που καλούνται να παράσχουν την εθελοντική τους εργασία, αποτελούν έναν από τους αποφασιστικούς παράγοντες για την τελική επιτυχία των Αγώνων.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) αποφάσισε να εκδώσει τη Γνώμη αυτή, προκειμένου να απευθυνθεί στους φορείς υλοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων, με διπλό στόχο: πρώτον, να τους ενημερώσει για τις θετικές και αρνητικές παραμέτρους των Αγώνων και δεύτερον, να αναδείξει το σημαντικό ρόλο που πρέπει να διαδραματίσουν οι κοινωνικοί φορείς στην

επιτυχή διοργάνωσή τους. Η συνειδητοποίηση των παραγωγικών τάξεων γι' αυτά τα ζητήματα, σήμερα, εννιά μήνες πριν την τέλεση των Αγώνων, είναι όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία, καθώς οι διαδικασίες ολοκλήρωσης όλων των εργασιών έχουν μπει στην τελική ευθεία. Δεν υπάρχει πλέον κανένα περιθώριο για καθυστερήσεις, ενώ η προσοχή των διεθνών μέσων μαζικής ενημέρωσης έχει στραφεί προς την ολυμπιακή προετοιμασία της χώρας σε μια προσπάθεια εντοπισμού και της παραμικρής αδυναμίας. Εξάλλου, οι μήνες που έρχονται θα δοκιμάσουν την αντοχή των Ελλήνων πολιτών, καθώς οι ανάγκες τέλεσης των Αγώνων θα επισκιάσουν πολλά άλλα προβλήματα, ενώ θα δημιουργήσουν αναμφισβήτητα και προβλήματα στην καθημερινή τους ζωή. Η πλήρης ενημέρωση γι' αυτά που έπονται και για το ρόλο που ο καθένας καλείται να παίξει είναι απαραίτητη προϋπόθεση για μια θετική και όχι παθητική ή ακόμη και αρνητική συμμετοχή στην εθνική αυτή προσπάθεια.

Η Γνώμη που ακολουθεί περιλαμβάνει τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το οργανωτικό πλαίσιο προετοιμασίας και διενέργειας των Ολυμπιακών Αγώνων. Η παρουσίαση αυτή κρίθηκε αναγκαία γιατί η κοινή γνώμη δεν έχει σαφή εικόνα της φύσης, της σύνθεσης και των αρμοδιοτήτων που έχει κάθε εμπλεκόμενο όργανο, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται παρανοήσεις ακόμη και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Η σωστή αξιολόγηση του έργου που γίνεται και η υπεύθυνη τοπο-

1 Στο Παράρτημα Α παρουσιάζονται το κόστος των Ολυμπιακών Αθλητικών Έργων καθώς και η πρόοδος ολοκλήρωσή τους.

θέτηση σχετικά με το τι πρέπει να γίνει, προϋποθέτει σαφή γνώση των αρμοδιοτήτων του καθενός.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε καθεμία από τις σημαντικότερες πτυχές των Ολυμπιακών Αγώνων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα θέματα με τα οποία, λόγω του χαρακτήρα της, η Ο.Κ.Ε.

έχει ασχοληθεί, όπως η ανάπτυξη και η απασχόληση, το περιβάλλον, ο εθελοντισμός κ.λπ. Στο τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο εξετάζεται ο ρόλος που διαδραματίζουν και πρέπει να διαδραματίσουν η κεντρική και περιφερειακή διοίκηση, αλλά και οι κοινωνικοί φορείς. Στο τέλος της Γνώμης συνοψίζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της Ο.Κ.Ε.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

# ΤΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

Την ευθύνη τέλεσης των Αγώνων έχει η Κυβέρνηση και κατ' επέκταση η ελληνική πολιτεία. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ της **Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ)** και της χώρας που θα τελήσει τους Αγώνες έχει την εγγύηση της Κυβέρνησης. Όσον αφορά στην Ελλάδα, στις 5 Σεπτεμβρίου 1997, στη Λωζάννη της Ελβετίας υπεγράφη η Σύμβαση της Διοργανώτριας Πόλης για τους Αγώνες της 28<sup>ης</sup> Ολυμπιάδας, μεταξύ του Δήμου Αθηναίων και της ΔΟΕ.

Ανώτατο επιτελικό ρόλο σε κεντρικό επίπεδο, όσον αφορά στην παρακολούθηση, το συντονισμό και την εποπτεία των έργων, δράσεων και δραστηριοτήτων που συνδέονται με την επιτυχή διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, έχει η **Διυπουργική Επιτροπή Συντονισμού Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΔΕΣΟΠ)**. Η Επιτροπή, επίσης, έχει την ευθύνη για άμεση επίλυση των νομοθετικών, οικονομικών ή άλλων προβλημάτων που έχουν σχέση με τους Αγώνες. Στη ΔΕΣΟΠ προεδρεύει ο Πρωθυπουργός και συμμετέχουν οι Υπουργοί Εξωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΠΕΧΩΔΕ), Ανάπτυξης, Πολιτισμού, Μεταφορών και οι Υφυπουργοί Πολιτισμού και Τύπου. Στην Επιτροπή συμμετέχουν, επίσης, η Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004». Καθήκοντα Γενι-

κού Γραμματέα ασκεί ο Γενικός Γραμματέας Ολυμπιακών Αγώνων. Ως Τεχνική Γραμματεία της Επιτροπής λειτουργεί η **Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων (ΓΓΟΑ)** του Υπουργείου Πολιτισμού.

Συγκεκριμένα, η ΓΓΟΑ 2004 υπάγεται στον Υπουργό Πολιτισμού και έργο της είναι η υποστήριξη της ΔΕΣΟΠ και ο συντονισμός των υπηρεσιών του Υπουργείου και των Νομικών Προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των οποίων οι αρμοδιότητες σχετίζονται με την προετοιμασία και την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Για το σκοπό αυτό, η ΓΓΟΑ συνεργάζεται με τους ολυμπιακούς υπεύθυνους και τις αρμόδιες υπηρεσίες και μπορεί να ζητεί πληροφορίες, να προωθεί την έκδοση των αναγκαίων κανονιστικών πράξεων και να παρακολουθεί την εφαρμογή των μέτρων που αποφασίζονται από τα αρμόδια όργανα.

Επιπλέον, και προκειμένου να καταστεί δυνατή η ομαλή οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, συστάθηκε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, με την επωνυμία **Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (ΟΕΟΑ) – Αθήνα 2004 Α.Ε.** και το διακριτικό τίτλο «**Αθήνα 2004**». Σκοπός της «Αθήνα 2004» είναι η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα και, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ολυμπιακού Χάρτη και τη Σύμβαση της Διοργανώτριας

Πόλης που υπογράφηκε στη Λωζάννη το 1997, ασκεί όλες τις αρμοδιότητες μεταξύ της ΔΟΕ και του Δήμου Αθηναίων.<sup>2</sup>

Συστάθηκε, επίσης, η **Εθνική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων (ΕΕΟΑ)**<sup>3</sup>, με βάση το Ν. 2598/1998, προκειμένου να εκφράσει την κινητοποίηση όλων των πολιτικών, κοινωνικών, πνευματικών, καλλιτεχνικών και αθλητικών δυνάμεων της χώρας, για την άρτια προετοιμασία, διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Το σκεπτικό σύστασης της εν λόγω Επιτροπής συνίσταται στο να παρακολουθεί το γενικό σχεδιασμό της οργάνωσης των Αγώνων, να ενημερώνεται πλήρως για την πορεία της προετοιμασίας από την Οργανωτική Επιτροπή και να διατυπώνει παρατηρήσεις και συστάσεις επί των εκθέσεων προόδου που υποβάλλει κάθε τρίμηνο η Οργανωτική Επιτροπή.

Επιπλέον, για τον άμεσο και συνεχή έλεγχο της πορείας υλοποίησης όλων των έργων συγκροτήθηκε η **Ομάδα Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ)**, η οποία προεδρεύεται από τον Υφυπουργό Πολιτισμού, με ειδικό συντονιστή το Γενικό Γραμματέα Ολυμπια-

κών Αγώνων και με τη συμμετοχή των Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων, του Διευθύνοντος Συμβούλου της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και εκπροσώπων των εμπλεκομένων φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Πιο συγκεκριμένα, η Ομάδα έχει την ευθύνη ελέγχου όλων των δράσεων και δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των Αγώνων, καθώς και τη διατύπωση εισηγήσεων – προτάσεων προς τη ΔΕΣΟΠ για όλα τα σημαντικά θέματα που χρήζουν αντιμετώπισης σε αυτό το επίπεδο. Επίσης, η Ομάδα συντονίζει τα Υπουργεία και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των οποίων οι αρμοδιότητες σχετίζονται με την προετοιμασία και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Για λόγους διευκόλυνσης του έργου της ΟΔΕ, συστάθηκε η **Ομάδα Παρακολούθησης Έργου (ΟΠΕ)**, η οποία προεδρεύεται από τον Υφυπουργό Πολιτισμού με το συντονισμό του Γενικού Γραμματέα Ολυμπιακών Αγώνων. Η ΟΠΕ συνιστά ένα πιο ευέλικτο σχήμα, στο οποίο συμμετέχουν ακόμη ο Γενικός Γραμματέας ΠΕΧΩΔΕ, ο Διευθύνων Σύμβουλος της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων, των οποίων τα θέματα συζητούνται.

---

2 Βλ. Ν. 2598/1998 «Οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων – Αθήνα 2004», ΦΕΚ 66 Α'.

3 Τα μέλη της ΕΕΟΑ παρουσιάζονται στο Παράρτημα Β.



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

# ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

### 1. Εθελοντισμός<sup>4</sup>

Η Ο.Κ.Ε. επέλεξε να εξετάσει ως πρώτη θεματική ενότητα των παρατηρήσεών της τον εθελοντισμό, διότι αποτελεί όχι μόνο μεγάλης σημασίας παράγοντα για την επιτυχία των Αγώνων, αλλά και μία πρωτόγνωρη εμπειρία για τη χώρα. Και κατά το παρελθόν, η Ο.Κ.Ε. είχε την ευκαιρία να σημειώσει την ελλιπή ανάπτυξη του εθελοντισμού στη χώρα μας και να τονίσει την ανάγκη ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και των οργανωμένων φορέων της προς το σκοπό αυτό.

Το θέμα, βέβαια, αποκτά τώρα μία άλλη, πολύ ευρύτερη, διάσταση και τίθεται κατά τρόπο επιτακτικό. Η εμπειρία όλων των Αγώνων από το Λος Άντζελες το 1984 μέχρι και σήμερα, έδειξε ότι οι εθελοντές και, γενικότερα, το εθελοντικό κίνημα συμβάλλανε αποφασιστικά στη διεξαγωγή επιτυχημένων Ολυμπιακών Αγώνων.

**Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει ότι η ύπαρξη επαρκώς εκπαιδευμένων και καλά οργανωμένων εθελοντών αποτελεί προϋπόθεση για την επιτυχή διεξαγωγή των Αγώνων.**

Σημαντική, από πλευράς προσέλκυσης εθελοντών, θεωρείται η συμβολή των Ελλήνων ομογενών στο πρόγραμμα εθελοντισμού των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ομογενείς από την Αμερική, την Αυστραλία, την Κύπρο και άλλες 100 χώρες, είτε μεμονωμένα, είτε μέσα από κεντρικούς ομογενειακούς φορείς, αναμένεται να συμβάλλουν με τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στην επιτυχημένη διεξαγωγή των Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Ουσιαστική θεωρείται, όμως, και η συμβολή των εν ενεργεία εθελοντικών οργανώσεων στην Ελλάδα (1.200 περίπου εθελοντικές οργανώσεις).

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύθηκαν τον Οκτώβριο του 2003, οι ατομικές αιτήσεις που έχουν κατατεθεί στη Γενική Διεύθυνση Εθελοντισμού της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004», έχουν ξεπεράσει τις 120.000, εκ των οποίων πάνω από 11.000 αφορούν σε υποψηφίους εθελοντές που προέρχονται από τους ομογενείς Έλληνες, καθώς και σε πολίτες άλλων χωρών.

Επιπλέον, από τις 30 Ιανουαρίου 2003 λειτουργεί Κέντρο Συνεντεύξεων Εθελοντών στην έδρα της «Αθήνα 2004» στη Νέα Ιωνία, ενώ από το μέχρι στιγμής σύνολο των υποψήφιων εθελοντών, περίπου 40.000

4 Πολύτιμα θεωρούνται τα στοιχεία του κ. Κων/νου Μπόγδανου, πρώην Γενικού Διευθυντή Εθελοντισμού, ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» για την τεκμηρίωση της ενότητας του Εθελοντισμού (βλ. [www.athens2004.gr](http://www.athens2004.gr)).

έχουν περάσει ήδη από προσωπική συνέντευξη, μέσω της οποίας γίνεται η επιλογή τους, δηλαδή η τοποθέτησή τους στην κατάλληλη θέση με γνώμονα τις ανάγκες των Αγώνων, αλλά και τις προτιμήσεις ή την ενδεχόμενη εμπειρία τους σε κάποιο τομέα.

Ακόμη, από το Σεπτέμβριο ειδικό κλιμάκιο της Οργανωτικής Επιτροπής επισκέπτεται διαδοχικά τις τέσσερις Ολυμπιακές πόλεις (Θεσσαλονίκη, Βόλος, Πάτρα, Ηράκλειο), προκειμένου να ολοκληρώσει και εκεί το πρόγραμμα των προσωπικών συνεντεύξεων με τους υποψήφιους εθελοντές των αντίστοιχων περιοχών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στις αθλητικές διοργανώσεις που διεξήγαγε η ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» τον Αύγουστο, στις οποίες τίθενται σε δοκιμασία όλες οι παράμετροι που αφορούν στους τομείς διεξαγωγής των Αγώνων, συμμετείχαν 1.500 εθελοντές.

**Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η Ελλάδα, μέσω του ολυμπιακού εθελοντικού κινήματος, επιδιώκει να αναπτύξει την εθελοντική συνείδηση μέσα από την πράξη, ώστε να αποτελέσει το έναυσμα για τη δημιουργία ενός γενικότερου εθελοντικού κινήματος, το οποίο θα συνεχίσει την ενεργό συμβολή του και μετά το 2004.**

Εκτός της τοπικής κοινωνίας, ουσιαστικός θεωρείται ο ρόλος του συνόλου των κοινωνικών φορέων προς την κατεύθυνση αυτή, που η συντονισμένη δράση

τους, ταυτόχρονα με τη δημιουργία των κατάλληλων δομών, θα συντελέσει στην ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος στη χώρα μας.<sup>5</sup>

Δοθέντος ότι η Ελλάδα είναι η μικρότερη σε πληθυσμό χώρα που θα φιλοξενήσει μία διοργάνωση παγκόσμιας εμβέλειας, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004, και προκειμένου να μην υπάρξουν προβλήματα στην εξεύρεση του αναγκαίου αριθμού εθελοντών, προτείνεται, πέραν των προβλεπομένων διευκολύνσεων σε ό,τι αφορά στη σίτιση, ένδυση και μετακίνηση των εθελοντών, να διευθετηθεί, με άμεση παρέμβαση της πολιτείας, το θέμα της διαμονής όσων έχουν ανάγκη.

Εξάλλου, στο θέμα της κατάρτισης των εθελοντών τονίζεται η ανάγκη έγκαιρης αποτελεσματικής εφαρμογής του ειδικού προγράμματος εκπαίδευσης και κατάρτισης των εθελοντών των Αγώνων.

Στο θέμα της καταλληλότητας και της επάρκειας γνώσεων των εκπαιδευτών, προτείνεται η εκ των προτέρων εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτών των εθελοντών στο πλαίσιο του προγράμματος εκπαίδευσης της Οργανωτικής Επιτροπής. Η εμπειρία και η ικανότητα μετάδοσης των παρεχομένων γνώσεων αποτελούν βασικά συστατικά ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για πρόγραμμα εθελοντισμού ή οποιοδήποτε άλλο πρόγραμμα εκπαίδευσης.<sup>6</sup>

5 Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Τα ειδικά θεραπευτήρια – ένα παράδειγμα εθελοντισμού στην Ευρώπη», CES 350/2002, σσ. 1-3.

6 Γνώμη της Ο.Κ.Ε. «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης 2000-2006» - ΕΠΕΑΕΚ Ι, νο. 59/2001, σσ. 23, 35, 36.

Πάντως, το ζήτημα του εθελοντισμού δεν λύνεται μέσα από διαδικασίες ανακοινώσεων και προβολής. **Ο εθελοντισμός είναι θέμα παιδείας και καλλιέργειας απόψεων** προς την κατεύθυνση αυτή. Γι' αυτό, το πνεύμα του εθελοντισμού πρέπει να καλλιεργηθεί σφαιρικά και συντονισμένα από όλους τους κοινωνικούς φορείς (π.χ. σχολεία, αθλητικά και πολιτιστικά κέντρα κ.ά.). Σημειώνεται ότι προηγούμενες διοργανώσεις Ολυμπιακών Αγώνων που εστέφθησαν με επιτυχία, στηρίχτηκαν, από την άποψη ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως στους εθελοντές.

**Επίσης, σημαντικό είναι το γεγονός της διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων όλων των υποψήφιων εθελοντών. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα.**

Τέλος, αντικείμενο προβληματισμού έχει αποτελέσει και το ζήτημα της **ασφάλισης των εθελοντών**. Η ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» έχει μεριμνήσει, ώστε όλοι οι εθελοντές να ασφαρίζονται εν όψει της συμμετοχής τους τόσο στις αθλητικές διοργανώσεις οι οποίες προηγούνται, όσο και κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων.

Η ασφάλιση των εθελοντών ανήκει στον ίδιο ασφαλιστικό φορέα που έχει αναλάβει και την ασφάλιση του προσωπικού της «Αθήνα 2004» και συντελείται μετά την οριστική επιλογή τους από την Οργανωτική Επιτροπή και την υπογραφή της συμφωνίας μεταξύ αυτών και της «Αθήνα 2004». Περι-

λαμβάνει ασφάλιση από ατύχημα και χορήγηση επιδομάτων.

## 2. Φιλοξενία - Σίτιση

Το θέμα της φιλοξενίας - σίτισης της ευρύτερης ολυμπιακής οικογένειας συνιστά ένα από τα σημαντικότερα οργανωτικά ζητήματα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Αν και η φιλοξενία - σίτιση των θεατών/επισκεπτών των Αγώνων δεν αποτελεί συμβατική υποχρέωση της χώρας μας έναντι της ΔΟΕ, εν τούτοις γίνονται προσπάθειες εξεύρεσης ολοένα και μεγαλύτερου αριθμού δωματίων για τα εκατομμύρια ατόμων που θα έρθουν στη χώρα μας κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η φιλοξενία θα παρασχεθεί με δύο τρόπους, καθένας από τους οποίους παρουσιάζει τις ιδιαιτερότητές του:

**α. Ξενοδοχεία και εν γένει τουριστικά καταλύματα:** Στο πλαίσιο εφαρμογής της Σύμβασης της Διοργανώτριας Πόλης έχει υπογραφεί η **Ολυμπιακή Ξενοδοχειακή Συμφωνία** μεταξύ της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και της Ένωσης Ξενοδόχων Αττικής (ΕΞΑ), που στόχο έχει την εξασφάλιση όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού δωματίων για τη **φιλοξενία των μελών της ευρύτερης ολυμπιακής οικογένειας**.

Στο θέμα της ποιοτικής αναβάθμισης των ξενοδοχειακών δωματίων του νομού Αττικής, ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, η ελληνική πολιτεία, βάσει του Ν. 3057/2002 (ΦΕΚ Α' 239), εγγυάται ότι όλα τα ξενοδοχεία Β' κατηγορίας και κατωτέρων αυτής<sup>7</sup> δύναται να επιδοτηθούν (3.000

7 Στη συγκεκριμένη ρύθμιση συμπεριλαμβάνονται μόνο τα ξενοδοχεία που έχουν υπογράψει την Ολυμπιακή Συμφωνία.

ΕΥΡΩ ανά δωμάτιο) για τον εκσυγχρονισμό τόσο των δωματίων όσο και των κοινόχρηστων χώρων τους, καθώς και για την ανακαίνιση των όψεών τους. **Επισημαίνεται, ωστό - σο, ότι οι ενέργειες της πολιτείας για την επιδότηση αυτών των ξενοδοχείων έχουν καθυστερήσει λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών.** Επί του θέματος, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι η τελική Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) (ΦΕΚ 459, 15/04/03) παρεκκλίνει των αρχικών εξαγγελιών και αναφέρει ότι επιδοτείται το 35% των 3.000 ΕΥΡΩ ανά δωμάτιο και μόνο για τα δωμάτια που έχουν υπαχθεί στο πρόγραμμα φιλοξενίας της «Αθήνα 2004». Αποτέλεσμα αυτού ήταν η μικρή συμμετοχή εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τους ιδιοκτήτες ξενοδοχείων (έως τις 30/09/2003, καταληκτική ημερομηνία υποβολής των αιτήσεων, είχαν υποβληθεί μόλις 27 αιτήσεις).

Σχετικά με την **κάλυψη των αναγκών φιλοξενίας των επισκεπτών των Αγώνων**, έχει προγραμματιστεί ο ελλιμενισμός κρουαζιερόπλοιων κατά την περίοδο διεξαγωγής των Αγώνων. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται ένας μεγάλος αριθμός πλωτών δωματίων (περίπου 6.500) με ταυτόχρονη αναβάθμιση του μεγαλύτερου λιμανιού της Ελλάδας, του Πειραιά, γεγονός το οποίο θα επιφέρει αύξηση της απασχόλησης και στο ναυτιλιακό κλάδο.

Πέραν αυτού, και σε περίπτωση **αυξημένης ζήτησης για χώρους διαμονής των χιλιάδων θεατών και επισκεπτών των Αγώνων**, η Διεύθυνση Φιλοξενίας της Οργανωτικής Επιτροπής «Αθήνα 2004» προβλέπει την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης μέσω:

- Των ξενοδοχειακών δωματίων της ευρύτερης περιοχής της Αττικής που δεν θα

χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες φιλοξενίας των μελών της ολυμπιακής οικογένειας.

- Των νέων υπό κατασκευή ξενοδοχειακών μονάδων της Αττικής.
- Των ξενοδοχειακών μονάδων και επιπλωμένων διαμερισμάτων όμορων νομών που βρίσκονται σε απόσταση 1½ έως 2 ωρών από τις κυριότερες αθλητικές εγκαταστάσεις.
- Των καταλυμάτων σε γειτονικά με την Αθήνα νησιά, όπου θα υπάρχει αυθημερόν μετακίνηση μέσω ταχύπλων σκαφών.
- Των καταλυμάτων σε έναν από τους βασικότερους τουριστικούς προορισμούς (Κρήτη, Δωδεκάνησα κ.α.), όπου θα υπάρχει μεταφορά στην Αθήνα μέσω ταχύπλων σκαφών ή ναυλωμένων πτησεων.
- Των ιδιωτικών γιοτ στις μαρίνες της Αττικής.
- Των campings που βρίσκονται στα περίχωρα της Αττικής.

**β. Ιδιωτικές κατοικίες:** Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις ιδιωτικές κατοικίες, η ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» δημιούργησε το πρόγραμμα «**Ενοικιάσεις Ιδιωτικών Κατοικιών για τη Φιλοξενία Θεατών Επισκεπτών στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004**», σε συμφωνία και συνεργασία με δύο κοινοπραξίες που αναδείχτηκαν μέσω διαγωνισμού τους προηγούμενους μήνες. Έχουν ήδη καταχωρηθεί 16.000 αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την ενοικίαση κατοικιών εκ μέρους ιδιοκτητών ακινήτων, ενώ έχουν γί-

νει επιθεωρήσεις σε σημαντικό μέρος αυτών.

Η χρονική διάρκεια μίσθωσης των κατοικιών καλύπτει το διάστημα από 10 Ιουλίου 2004 έως 10 Σεπτεμβρίου 2004. Πρέπει να τονισθεί ότι, ενώ η ανάδειξη των δύο αναδόχων κοινοπραξιών για τη μίσθωση των ιδιωτικών κατοικιών έχει γίνει προ αρκετών μηνών, μόλις πρόσφατα οριστικοποιήθηκε νομοθετικά, έπειτα από την υπογραφή της ΚΥΑ, η οποία καθορίζει το ύψος της εγγυητικής επιστολής και παραβόλων, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει ο πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού – ΕΟΤ.

Η αξιολόγηση των κατοικιών και η κατάταξή τους σε τέσσερις κατηγορίες (Lux, A, B, και Γ) πραγματοποιείται από τους αναδόχους με βάση τις αυστηρές προδιαγραφές που θέτει ο ΕΟΤ και με στόχο τη διευκόλυνση των επισκεπτών και την πιο δίκαιη και σωστή τιμολόγηση.

Ακόμη, οι ενοικιάσεις των κατοικιών είτε γίνονται απευθείας από τους επίσημους αναδόχους, είτε συμπεριλαμβάνονται σε οργανωμένα πακέτα ταξιδιών και πωλούνται από τουριστικά γραφεία εισερχόμενου τουρισμού.

Σχετικά με το πρόγραμμα φιλοξενίας των Παραολυμπιακών Αγώνων, έχει γίνει ήδη σχεδιασμός που προβλέπει αφενός την κάλυψη των αναγκών των αθλητών και των συνοδών τους στο παραολυμπιακό χωριό, όπου τηρούνται οι προδιαγραφές προσβασιμότητας, ώστε να εξασφαλίζεται η άνετη διαμονή και μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία στο εσωτερικό του χώρου και

αφετέρου την εξασφάλιση διαμονής για τα μέλη της παραολυμπιακής οικογένειας σε ορισμένα ολυμπιακά ξενοδοχεία του νομού Αττικής. **Στο θέμα της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στα ολυμπιακά ξενοδοχεία, η Ο.Κ.Ε. τονίζει την έλλειψη υποδομής για τα άτομα αυτά.**

Αναπόσπαστο μέρος της φιλοξενίας αποτελεί η σίτιση της ολυμπιακής οικογένειας, των αθλητών και των επισκεπτών των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας.

Το περιστατικό ομαδικής τροφικής δηλητηρίασης, που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια των δοκιμαστικών αγώνων το περασμένο καλοκαίρι, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της κρισιμότητας του θέματος τόσο για την επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων, όσο και για την εικόνα της χώρας στο εξωτερικό. Έτσι, ακόμα και ένα μεμονωμένο περιστατικό να συμβεί κατά τη διάρκεια των Αγώνων, θα επισκιάσει κάθε άλλη επιτυχία στον τομέα της φιλοξενίας. Γι' αυτό, θα πρέπει να ενεργοποιηθούν τα ελεγκτικά όργανα της Πολιτείας, αλλά και οι φορείς των επιχειρήσεων που ενεργοποιούνται στον τομέα της σίτισης, για να αποτραπεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο.

Παράλληλα, οι Αγώνες θα πρέπει να αποτελέσουν ευκαιρία προώθησης των ελληνικών προϊόντων, κυρίως των αγροτικών, στις διεθνείς αγορές. Μέσω αυτών των ενεργειών, η Ελλάδα δύναται να προάγει τόσο τα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, όσο και αυτά που αποτελούν συστατικά της μεσογειακής διαίτας (π.χ. ελαιόλαδο), η οποία κάνει ευρέως γνωστή τη χώρα μας.

### 3. Μεταφορές

Το σύστημα μεταφορών – συγκοινωνιών των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 αποτελεί κομβικό σημείο αναφοράς σε σχέση με την επιτυχή διοργάνωση των Αγώνων. Καθημερινά θα πρέπει να μετακινούνται χιλιάδες αθλητές, δημοσιογράφοι, εθελοντές, επισκέπτες/θεατές και μέλη της ολυμπιακής οικογένειας **μέσα σε ένα ήδη επιβαρημένο κυκλοφοριακό σύστημα.**

Η μεταφορά των εκπροσώπων του τύπου, της ολυμπιακής οικογένειας και των επισκεπτών/θεατών των Ολυμπιακών Αγώνων από τους τόπους άφιξης στους τόπους προσωρινής τους κατοικίας **θα διαμορφώσει την πρώτη τους εντύπωση για την Ελλάδα και τη διοργάνωση των Αγώνων.** Προς τούτο, απαιτούνται λειτουργικοί, άριστα οργανωμένοι, ευέλικτοι και αποτελεσματικοί χώροι άφιξης, ευχάριστο και καλά εκπαιδευμένο προσωπικό υποδοχής, άμεση και ταχύτατη μεταφορά στους χώρους διαμονής.

**Προτείνεται ο σχεδιασμός ενός ολοκληρωμένου σχεδίου μεταφορών, το οποίο θα αξιοποιήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο όλα τα διαθέσιμα μέσα μεταφοράς της χώρας μας, αλλά κυρίως του νομού Αττικής.**

Συνεπώς, για να υπάρξει αποτελεσματική και χωρίς ταλαιπωρία μετακίνηση όλων των άμεσα ή έμμεσα εμπλεκομένων στη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, προς και από τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις, θα πρέπει:

- να υπάρξει συστηματικός και αυστηρός έλεγχος για σταθμευμένα οχήματα κατά μήκος των κεντρικών λεωφόρων,

- να πυκνώσουν σημαντικά τα προγραμματισμένα δρομολόγια σε όλα τα δημόσια μέσα μεταφοράς,
- να εισαχθούν οικολογικά μέσα μεταφοράς σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος του συστήματος μετακίνησης, ενώ τα υπόλοιπα να είναι φιλικά προς το περιβάλλον,
- η μεταφορά με τα μέσα μαζικής μεταφοράς κατά την διάρκεια των Αγώνων να είναι δωρεάν,
- να επεκταθούν οι ειδικές λωρίδες κυκλοφορίας των λεωφορείων στους δρόμους,
- να λειτουργήσουν όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς συμπληρωματικά,
- να καταρτιστεί ένα εκτεταμένο και λεπτομερές σχέδιο επιμελητείας (logistics) και
- να εξασφαλιστεί η ευπρεπής και λειτουργική κατάσταση των χώρων υποδοχής και αναμονής, καθώς και των μέσων μεταφοράς, με την ουσιαστική συμβολή όλων των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας. Οι συνδικαλιστικοί φορείς εκπροσώπησης των εργαζομένων στα μέσα μεταφοράς (ταξί, λεωφορεία κ.λπ.) θα πρέπει να συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκομένων προς την κατεύθυνση αυτή.

Επιπλέον, σημαντικός παράγοντας που θα έχει καθοριστικό ρόλο στη διεξαγωγή των μεταφορών/μετακινήσεων στην Αθήνα, αλλά και στις άλλες ολυμπιακές πόλεις, είναι η **ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα και τους τρόπους μετακίνησης, τη χωρητικότητα και τα δρομολόγια.**

Η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι απαιτείται η χρήση των πλέον σύγχρονων αυτόματων συστημάτων πληροφορικής για τη συγκέντρωση των μέσων μεταφοράς, την κυκλοφοριακή κατάσταση των βασικών αρτηριών μετακίνησης από και προς τους χώρους διαμονής, διεξαγωγής των αγωνισμάτων και των πολιτιστικών εκδηλώσεων, τη διαθεσιμότητα των μέσων και την έγκαιρη πληροφόρηση για την άμεση, αλλά και τη στιγμιαία διάρκεια μετάβασης σε ορισμένους προορισμούς. Επιπλέον, τα συστήματα αυτά πρέπει να εγκατασταθούν σε κομβικά σημεία, έτσι ώστε να γίνουν οι αναγκαίες δοκιμές και οι απαιτούμενες αλλαγές και διορθώσεις ως προς τον τρόπο χρήσης και τον τόπο εγκατάστασής τους.

Συμπεραίνουμε ότι έχει αρχίσει η λειτουργία τέτοιων προγραμμάτων. Όμως, αυτά βρίσκονται σε πιλοτικό και μεμονωμένο στάδιο. **Η Ο.Κ.Ε., παρ' όλο που τονίζει τη σπουδαιότητα ολοκλήρωσης της προσπάθειας αυτής, καθώς και τη λειτουργία ενός κέντρου συντονισμού και προγραμματισμού, εν τούτοις εκφράζει την ανησυχία της για τη δυνατότητα οργάνωσης αυτών στους εναπομείναντες μήνες, θεωρώντας ότι ο χρόνος είναι αρκετά περιορισμένος για την ολοκλήρωση των προγραμμάτων αυτών.**

**Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει πως θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά**

υπόψη και το γεγονός ότι η πόλη της Αθήνας θα πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί και για την εξυπηρέτηση των καθημερινών αναγκών και δραστηριοτήτων των κατοίκων και των επισκεπτών της. Για το λόγο αυτό, θεωρεί ότι πρέπει να υπάρχει ένα καλά σχεδιασμένο πρόγραμμα κίνησης ανθρώπων και τροχοφόρων μέσα στην πόλη και στην περιφέρειά της, χωρίς να αποκλείεται η προσβασιμότητα σε όλους τους τομείς και χώρους της.

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία διαρθρωτικών αλλαγών, πέραν όλων των άλλων, και στο σύστημα μεταφορών και συγκοινωνιών της πρωτεύουσας, του Λεκανοπεδίου, αλλά και των οδικών αξόνων προς και από την πρωτεύουσα και την περιφερειακή ζώνη, που θα καλύψει τόσο τα αγωνίσματα, όσο και τη διαμονή των αθλητών και επισκεπτών.

Τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα έχει παρουσιάσει πρόοδο στον τομέα των δημόσιων μεταφορών και συγκοινωνιών, φτιάχνοντας ένα δίκτυο<sup>8</sup> που μπορεί να αποτελέσει τη ραχοκοκαλιά του συστήματος μεταφορών, για τις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο διεθνής Αερολιμένας «Ελευθέριος Βενιζέλος», το Μετρό της Αθήνας, τα έργα οδοποιίας, το Τραμ, ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος και οι βελτιώσεις στον Ηλεκτρικό Σιδηρόδρομο, τα λεωφο-

8 Η δημιουργία αυτού του δικτύου έγκειται στις βασικές αρχές της Λευκής Βίβλου, που έχουν ως εξής: αναδόμηση των σιδηροδρομικών μεταφορών, ποιοτική βελτίωση των οδικών μεταφορών, προώθηση των θαλασσιών και ποταμίων μεταφορών, εξασφάλιση ισορροπίας μεταξύ ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος στις αεροπορικές μεταφορές, προώθηση συνδυασμένων μεταφορών, δημιουργία Διευρωπαϊκού Δικτύου, βελτίωση της οδικής ασφάλειας, ανάπτυξη υψηλής ποιότητας των αστικών μεταφορών, αξιοποίηση της έρευνας και τεχνολογίας για βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών και ανάπτυξη της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών. Βλ. Γνώμη της Ο.Κ.Ε., νο. 66/2001 «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Οδικού Αξονος, Λιμάνια και Αστική Ανάπτυξη, Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006».

ρεία και τρόλεϊ, αποτελούν ορισμένες αλλαγές αυτού του δικτύου.<sup>9</sup>

Η Ο.Κ.Ε. πιστεύει, επίσης, ότι η αποτελεσματική διεξαγωγή των Αγώνων και η παροχή ενός ολοκληρωμένου συστήματος μεταφορών, απαιτεί την **παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στα άτομα με αναπηρίες τόσο στους αγωνιστικούς χώρους όσο και στα δημόσια μέσα συγκοινωνίας**. Γι' αυτό βλέπει θετικά την πρόβλεψη στοιχείων προσβασιμότητας μέσα από το σχέδιο για τις παραολυμπιακές μεταφορές, όπου μεταξύ άλλων ορίζεται η κατασκευή ειδικών διαδρόμων (ράμπες), η σωστή εκπαίδευση του προσωπικού που θα εξυπηρετεί την παραολυμπιακή οικογένεια και άλλες ομάδες πελατών που χρήζουν ειδικής βοήθειας, η παραχώρηση ειδικών χώρων στάθμευσης σε μικρά λεωφορεία με πλευρικές ράμπες, ο τακτικός έλεγχος όλων των χώρων πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες και, τέλος, η ειδική αγωγή στους οδηγούς των δημόσιων συγκοινωνιών σχετικά με τη συμπεριφορά τους προς τα άτομα αυτά.

Ωστόσο, θα πρέπει να δούμε τις μεταφορές σε συνάρτηση με την οργάνωση της όλης αλυσίδας εφοδιασμού και την κατασκευή και χρήση των απαραίτητων καναλιών διανομής (logistics). Οι μεταφορές των προσώπων αποτελούν ένα μόνο μέρος των ενεργειών που θα πρέπει να αναλάβει η αρμόδια επιτροπή διοργάνωσης των Αγώνων. Η μεταφορά και αποθήκευση των απαιτούμενων αγαθών και προμηθειών, τόσο για τη διαμονή και διατροφή της ολυμπιακής ομά-

δας και των επισκεπτών, όσο και για τη διεξαγωγή και διοργάνωση των αγωνισμάτων, αποτελεί ένα αρκετά πολύπλοκο σύστημα, κάτι που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της οργανωτικής διαδικασίας.

Η οργάνωση αυτού του συστήματος θέτει τη βάση για την ολοκλήρωση των υπολοίπων διαδικασιών προετοιμασίας. **Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες όλων των οργανωτικών ζητημάτων των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και μέσα από διαρκείς δοκιμές να εντοπισθούν οι όποιες συμπληρωματικές και διορθωτικές κινήσεις και ενέργειες, στοχεύοντας στην άρτια οργάνωση του όλου εγχειρήματος.**

#### 4. Ζητήματα Ανάπτυξης και Απασχόλησης

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας εκτιμάται ότι θα προσφέρει ουσιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Μεταξύ αυτών, συμπεριλαμβάνονται η μερική αντιμετώπιση του φαινομένου της ανεργίας και η προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις οικονομικές, τεχνολογικές και βιομηχανικές αλλαγές της νέας εποχής.

Οι οικονομικές επιδράσεις εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας. Παρ' όλο που οι επιδράσεις αυτές συνήθως επηρεάζουν μόνο την περιοχή που γίνονται οι Αγώνες και όχι το σύνολο της χώρας, εν τούτοις, στην περίπτωση της Ελλάδας, οι επιδράσεις ανα-

9 Στο Παράρτημα Γ παρουσιάζονται αναλυτικά οι βασικές αλλαγές του συστήματος μεταφορών και συγκοινωνιών, καθώς και οι δράσεις που προβλέπονται μέσα από τα Επιχειρησιακά Σχέδια Ολυμπιακών Μεταφορών.



μένεται ότι θα διαχυθούν στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

### Οικονομική Μεγέθυνση

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας θα βελτιωθεί σημαντικά, τόσο σε βραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ<sup>10</sup>, 2001), σε σταθερές τιμές του 2000, η επίδραση των Αγώνων στο ΑΕΠ για το 2004 θα κυμανθεί μεταξύ 1,3 δις ευρώ και 1,8 δις ευρώ.

Σε ποσοστά, η μέση επίδραση στο ΑΕΠ το 2004 εκτιμάται μεταξύ 0,93% και 1,34%. Οι διαχρονικές επιδράσεις στο ΑΕΠ (2000-2010) παρουσιάζουν σημαντικές αυξομειώσεις, είτε λόγω της μειωμένης επενδυτικής δραστηριότητας μετά το 2004, είτε λόγω των τουριστικών επιδράσεων μακροπρόθεσμα.

Σχετικά με τις επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας στο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, αυτές εκτιμώνται ιδιαίτερα σημαντικές την περίοδο πριν τους Αγώνες. Συγκεκριμένα, το 2001 η επίδραση εκτιμάται σε 0,70% και το 2002 σε 0,24% (ΚΕΠΕ, 2001).

**Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες αύξησης του ΑΕΠ το έτος διεξαγωγής των Αγώνων – 2004 – θα είναι η προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται**

**στην Ελλάδα, όπως τρόφιμα/ποτά, εξοπλισμοί και αναλώσιμα.**

### Απασχόληση

Οι υψηλοί ρυθμοί επενδυτικών δραστηριοτήτων του κατασκευαστικού τομέα τόσο στην Αττική, όσο και στις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις, καθώς και του τομέα των τηλεπικοινωνιών, θα οδηγήσουν σε αυξημένους ρυθμούς απασχόλησης την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης του ΚΕΠΕ, η μέση ετήσια επίδραση στην απασχόληση ανέρχεται σε 38-50 χιλιάδες την περίοδο προετοιμασίας της Ελλάδας (2002-2004). Η επίδραση στον τομέα της απασχόλησης κορυφώνεται τη χρονιά διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων (2004), όπου εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν περισσότερες από 55 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας. Στη μεταολυμπιακή περίοδο και έως το 2010, λόγω, κυρίως, της μείωσης των επενδυτικών δραστηριοτήτων, η μέση ετήσια επίδραση στον τομέα της απασχόλησης αναμένεται να μειωθεί, αφήνοντας, όμως, ένα όφελος περίπου της τάξης των 20 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας, κατά μέσο όρο.

Θετικές επιδράσεις στον τομέα της απασχόλησης προβλέπει και η μελέτη του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ)<sup>11</sup> ότι θα επιφέρουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004. Ειδικότερα, τη χρονιά των Αγώνων προβλέπεται ότι θα

10 Βλ. «Οι Οικονομικές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας» (Αθήνα 2001), ΚΕΠΕ.

11 Βλ. «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 και οι Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τουρισμό» (Αθήνα 1999), ΙΤΕΠ.

δημιουργηθούν περίπου 81 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας.

Σχετικά με τις επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στην απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο, προκύπτει ότι η ανάπτυξη και υλοποίηση του προγράμματος «Ελλάδα 2004» θα προκαλέσει θετικές επιδράσεις. Ειδικότερα, όπως εκτιμάται στη μελέτη *Ανάλυση των Χωρικών και Αναπτυξιακών Επιπτώσεων του Προγράμματος «Ελλάδα 2004»*, που διεξήγαγε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το 2002, η συνολική επίδραση στην απασχόληση αποτιμάται σε περίπου 70.000 νέες ετήσιες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης (ανθρωποέτη) στην περίοδο 2002-2007. Από το σύνολο των θέσεων αυτών το 75% περίπου θα έχει δημιουργηθεί έως το 2003 και το 25% κατά τη διάρκεια του 2004. Οι θέσεις αυτές αφορούν στο σύνολο των τοπικών οικονομιών και προκύπτουν, κυρίως, από τις διασυνδέσεις του κατασκευαστικού τομέα με το υπόλοιπο παραγωγικό σύστημα της χώρας.

Κατά περιοχή, οι σημαντικότερες επιδράσεις στον τομέα της απασχόλησης θα παρουσιαστούν στο νομό Θεσσαλονίκης (11,07%), Ηλείας (8,4%), Ηρακλείου (5,67%), Αχαΐας (5,3%) και Μαγνησίας (4,3%). Σε απόλυτες τιμές, οι νέες θέσεις απασχόλησης υπολογίζονται σε 7.073 στη Θεσσαλονίκη, σε 5.360 στο νομό Ηλείας, σε 3.620 στο νομό Ηρακλείου, σε 3.413 στο νομό Αχαΐας και σε 2.734 στο νομό Μαγνησίας. Διευκρινίζεται ότι οι τέσσερις εκ των πέντε πόλεων που εμφανίζουν τις μεγαλύτερες

επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στον τομέα της απασχόλησης αποτελούν τις ολυμπιακές πόλεις.

**Η Ο.Κ.Ε. βλέπει θετικά τις εξελίξεις αυτές, τονίζει όμως πως θα πρέπει να εξασφαλιστεί η διατήρηση των νέων θέσεων εργασίας (ακόμα και αν αυτές αλλάξουν μορφή) και μετά το τέλος της Ολυμπιάδας.**

**Η Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει ότι η διοργάνωση και η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 θα δώσει τη δυνατότητα στο σύνολο των επιχειρήσεων και οργανισμών της χώρας για κατάλληλη εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των εργαζομένων τους, ώστε να εξασφαλισθεί ένας υψηλός βαθμός ετοιμότητας κατά την τέλεση των Αγώνων, η οποία θα αξιοποιηθεί και μετά το πέρας αυτών.**

**Άλλωστε, το θέμα της συνεχούς εκπαίδευσης και προσαρμογής των εργαζομένων στις νέες τεχνολογίες, όπως επανειλημμένα έχει τονίσει η Ο.Κ.Ε., αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα για την ελληνική οικονομία και κοινωνία.**

**Η πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 δύναται να συμβάλει στην απόκτηση οργανωτικής και επιχειρησιακής εμπειρίας.**<sup>12</sup> Για παράδειγμα, η διεξαγωγή των Αγώνων στο Σίδνεϋ, αλλά, κυρίως, στη Βαρκελώνη, είχαν επιφέρει ουσιαστικό εκσυγχρονισμό σε παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, όπως στον το-

<sup>12</sup> *Ιδίως μέσω της προσωρινής συνένωσης εταιρειών σε μια κοινοπρακτική πολιτική συμμετοχής στη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων (π.χ. οι υπό σύσταση κοινοπραξίες αποτελούν το 60% των συμμετεχόντων σε δημόσιους οργανισμούς σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες).*

μέα των επικοινωνιών, με περαιτέρω θετικές επιδράσεις στην παραγωγικότητα.

**Άποψη της Ο.Κ.Ε. είναι ότι η χρήση νέων τεχνολογικών εξοπλισμών και μεθόδων οργάνωσης και παραγωγής, αποτελεί ίσως την πιο σημαντική μακροπρόθεσμη ωφέλεια για την οικονομία της χώρας από τους Ολυμπιακούς Αγώνες.** Αυτή θα προκύψει από τις σημαντικές μεταβολές που θα επέλθουν στην πλευρά της προσφοράς, δημιουργώντας μόνιμα οφέλη, που θα επηρεάσουν θετικά την αναπτυξιακή διαδικασία.<sup>13</sup>

## **5. Η Περιφερειακή Διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων - Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»**

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτελούν μια ευκαιρία για την **αθλητική αποκέντρωση** στη χώρα μας. Το Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004», που σχεδιάστηκε και υλοποιείται από το Υπουργείο Πολιτισμού, στοχεύει στην περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και στη διάχυση των θετικών επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων σε ολόκληρη τη χώρα. Το χρηματοδοτικό του ύψος ανέρχεται σε περίπου 1,26 δις ευρώ (Υπουργείο Πολιτισμού – Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων, Οκτώβριος 2003).

Στο πρόγραμμα δράσης του «Ελλάδα 2004» συμπεριλαμβάνονται ενέργειες που αφορούν στη δημιουργία αθλητικών υποδομών στις Ολυμπιακές πόλεις και στην Αρχαία Ολυμπία. Οι δράσεις αυτές θα

συνδέσουν τον αθλητισμό με τον πολιτισμό και θα υπογραμμιστεί η εθνική διάσταση των Αγώνων, εντάσσοντας όλη τη χώρα στο ολυμπιακό γίγνεσθαι<sup>14</sup>.

**Πάντως, πρέπει να επισημανθεί ότι, αν και τα κονδύλια που έχουν δεσμευθεί γι' αυτό το πρόγραμμα δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της ελληνικής περιφέρειας, εν τούτοις αποτελούν σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα, ιδιαίτερα στον τομέα της απασχόλησης.**

## **6. Περιβάλλον**

Ο αθλητισμός αποτελεί μία παράμετρο σε ένα σύστημα αξιών στο οποίο πρωταρχική θέση κατέχει το περιβάλλον, αφού αποτελεί το βασικό υπόβαθρο και την αναγκαία προϋπόθεση της ανάπτυξης οποιασδήποτε δράσης του ανθρώπου. Η διατήρηση των οικολογικών ισορροπιών είναι συνώνυμη με την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της ανθρώπινης φύσης, όπως απαιτεί και το ολυμπιακό ιδεώδες. Η ΔΟΕ χαρακτηρίζει το περιβάλλον ως τον **«τρίτο πυλώνα του ολυμπισμού»**, ενώ, παράλληλα, **αναγνωρίζει ότι «λόγω της παγκοσμιότητας του αθλητισμού, το Ολυμπιακό κίνημα έχει την ικανότητα να διαδραματίσει έναν ενεργό ρόλο στη λήψη μέτρων ενθάρρυνσης της αειφόρου ανάπτυξης»**.

Η διοργάνωση ενός μεγάλου αθλητικού γεγονότος, με την κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων και τη διάμρφωση αθλητικών χώρων, μπορεί να βοη-

13 Βλ. «Οι Οικονομικές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας» (Αθήνα 2001), ΚΕΠΕ.

14 Στο Παράρτημα Δ παρουσιάζονται τα υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».

θήσει στην ανάπτυξη του αστικού και του ευρύτερου περιβάλλοντος σε περιοχές όπου δεν υπάρχουν οι απαραίτητες δομές, τα κίνητρα και τα μέσα. Σ' αυτή την προσπάθεια δύνανται να συμμετάσχει το σύνολο των παραγωγικών κλάδων, οι επιχειρήσεις από το χώρο της τεχνολογίας, των ειδών διατροφής, των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών κ.ά., οι οποίοι μπορούν να δοκιμάσουν τη μετάβασή τους σε πρακτικές και διαδικασίες φιλικότερες προς το περιβάλλον.

Υπάρχουν, όμως, και αρνητικές πλευρές. Σε ό,τι αφορά στο περιβάλλον, αυτές αφορούν στις πιέσεις που ασκεί ένας μεγάλος αριθμός υποδομών και ανθρώπων σε περιορισμένο χώρο και στη διεξαγωγή ενός γεγονότος μεγάλης εμβέλειας σε σύντομο χρόνο, προκαλώντας με τη σειρά της εντάσεις, που δεν είναι πάντα εύκολο να αρθούν, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα.

**Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνιστούν εργαλείο και ευκαιρία βελτίωσης της πόλης που τους διοργανώνει. Εργαλείο, γιατί μπορούν να διευκολύνουν παρεμβάσεις για την ανάπτυξη της πόλης σε κρίσιμες περιοχές και ευκαιρία, γιατί μπορούν να δώσουν χώρο για έκφραση, δημιουργία και επιχειρηματική δραστηριότητα σε ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας.**

Για το λόγο αυτό, άλλωστε, η Αθήνα, ως διοργανώτρια πόλη, προκειμένου να ανταποκριθεί στην πρόκληση, έπρεπε να αναβαθμίσει τις υποδομές της, να βελτιώσει την εικόνα της και τις συλλογικές συμπεριφορές, με τρόπο που να κάνει ένα σημαντικό βήμα προς μια ανάπτυξη λιγότερο εχθρική προς το περιβάλλον.

Κρίνοντας τα πράγματα στην παρούσα φάση, εννιά μήνες περίπου πριν το γεγονός, θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν την πραγματικότητα της Αθήνας στην αρχή της προετοιμασίας. Η Αθήνα, μια πόλη με έντονα τα σημάδια της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, της πολεοδομικής αναρχίας και της έλλειψης επαρκών υποδομών, έπρεπε να ξεπεράσει τον εαυτό της και τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, για να καταφέρει πολλά σε ασφυκτικά καθορισμένα χρονικά πλαίσια. Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να συνεκτιμήσουμε την αδυναμία που έχουν συχνά οι δυνάμεις της αγοράς, αλλά και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς, να προσαρμοστούν σε νέες πρακτικές, νέα προϊόντα και τεχνολογίες, προσκολλημένοι σε «εύκολες» λύσεις, που οδηγούν στην επιφυλακτικότητα απέναντι στο νέο και τελικά στην αδρανοποίηση. Επίσης, θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν, το πολύ αυστηρό νομικό και θεσμικό πλαίσιο που προβλέπεται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων, την αλλαγή χρήσεων γης, τις απαλλοτριώσεις, τις αδειοδοτήσεις κ.λπ.

Σε όρους θεσμικού πλαισίου θα πρέπει να επισημανθεί η ειδοποιός διαφορά σε σχέση με άλλες διοργανώτριες πόλεις στον τομέα του δικαίου που εφαρμόστηκε, μιας και για πρώτη φορά δοκιμάστηκε στην πράξη το Ευρωπαϊκό Δίκαιο στην προετοιμασία της διοργάνωσης, αφού στην περίπτωση της Βαρκελώνης, η Ισπανία, ως νέο μέλος τότε της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βρισκόταν σε μεταβατικό στάδιο σε ό,τι αφορά στην υποχρέωση τήρησης του κοινοτικού δικαίου.

Αν εστιάσουμε την προσοχή μας στο Φάκελο Υποψηφιότητας και στα προ-

βλεπόμενα σε αυτόν, αναφορικά με το περιβάλλον θα διαπιστώσουμε ότι ρητά αναφερόταν ότι κανένα έργο, όσο μικρό κι αν είναι, δεν θα μπει στο στάδιο της υλοποίησης χωρίς να προηγηθεί εξαντλητική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Ο στόχος αυτός υλοποιήθηκε, καθώς στη χώρα μας το πλαίσιο των ΜΠΕ λειτουργεί πλέον ικανοποιητικά. Τα έργα και οι παρεμβάσεις που έγιναν και γίνονται για να καταστήσουν την πόλη ικανή να φιλοξενήσει τους Αγώνες, εντάσσονταν στον μακροχρόνιο σχεδιασμό της χώρας, με την προοπτική να υλοποιούνταν ανεξάρτητα από την τέλεση των Αγώνων. Συνδέθηκαν, ωστόσο, με τους Αγώνες και περιελήφθησαν στο Φάκελο Υποψηφιότητας. Η συμβολή των Αγώνων για τα έργα αυτά έγκειται στην επιτάχυνση της υλοποίησής τους.

Σύμφωνα πάντα με το Φάκελο Υποψηφιότητας «...το περιβάλλον όχι μόνο θα έπρεπε να προστατευθεί, αλλά και να βελτιωθεί».

Η Ο.Κ.Ε., αναγνωρίζοντας την ευρύτητα του όρου «περιβάλλον» και κάνοντας σαφές ότι για το λόγο αυτό μπορεί να υπάρξουν διαφορετικές προσεγγίσεις, αντιρρήσεις και ενστάσεις, εστιάζεται στο αστικό περιβάλλον. Σε αυτόν τον τομέα, και με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες, έγιναν και γίνονται σημαντικά έργα που βελτιώνουν τη λειτουργία της Αθήνας, την εικόνα της και κατ' επέκταση την ποιότητα ζωής των κατοίκων της. Παράδειγμα είναι η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων, έργο πνοής για την Αθήνα, που με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες επιταχύνθηκε και ολοκληρώνεται ή άλλες απλούστερες φαινομενικά παρεμβάσεις αισθητικής βελτιώ-

σης του περιβάλλοντος, όπως η αποκαθάλωση των διαφημιστικών πινακίδων.

Στον τομέα των μεταφορών προβλεπόταν η δημιουργία του νέου αεροδρομίου στα Σπάτα, η επέκταση του Μετρό, η κατασκευή της Αττικής Οδού, ο ολυμπιακός δακτύλιος, πληθώρα οδικών έργων, χώροι μετεπιβίβασης σε Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, η κατασκευή του Τραμ, οι πεζοδρομήσεις, η αναβάθμιση του στόλου των λεωφορείων, των τρόλεϊ και των ταξί, η βελτίωση της σηματοδότησης, η βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων. Τα έργα αυτά έχουν **περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία**, καθώς συμβάλλουν στην βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών, που ως γνωστόν προκαλούν το 80% της ατμοσφαιρικής ρύπανσης κατά τη θερινή περίοδο (από τον Απρίλιο έως τον Οκτώβριο). Όλες αυτές οι υποδομές είναι σίγουρο ότι θα αποτελέσουν μία πολύτιμη κληρονομιά για τους κατοίκους και το περιβάλλον.

**Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι παρεμβάσεις στον αστικό χώρο, όπως η διευθέτηση ρεμάτων και η ανάπλαση παλαιών λατομείων, η απομάκρυνση στρατοπέδων και η απόδοση ελεύθερων χώρων, καθώς και η ενοποίηση-ανάπλαση του θαλασσιού μετώπου,** συμβάλλουν στη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Υπάρχουν, ωστόσο, και τομείς όπου τα πράγματα δεν πήγαν όπως είχε αρχικά προβλεφθεί. Για παράδειγμα, στον τομέα της ενέργειας, δεν προωθήθηκαν οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας. Όμως, αυτό είναι αποτέλεσμα μιας γενικότερης υστέρησης της χώρας μας ως προς αυτό το θέμα. **Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι οι Ολυμπιακοί Αγώ -**

νες θα μπορούσαν να παίξουν ένα ρόλο προωθητικό στον τομέα αυτό, όμως η έλλειψη κουλτούρας και η προσκόλληση στα παραδοσιακά ενεργειακά στερεότυπα δεν επέτρεψαν μία τέτοια εξέλιξη.

Η διαχείριση των απορριμμάτων και της καθαριότητας στις ολυμπιακές εγκαταστάσεις, σε συνδυασμό με την προαγωγή της ανακύκλωσης σε αυτές, όπως άλλωστε και στις εγκαταστάσεις της «Αθήνα 2004», αποτελούν συμβολή στην ανάπτυξη πρακτικών και τη διαμόρφωση συμπεριφορών που είναι αναγκαίες για την καλύτερη αντιμετώπιση της διαχείρισης των απορριμμάτων συνολικά.

**Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί θετικό το γεγονός ότι η «Αθήνα 2004», σε μια προσπάθεια να τηρήσει τις υποσχέσεις της, αλλά και να δώσει πρώτη το καλό παράδειγμα, εφαρμόζει, ήδη από το 2000, πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού στις εγκαταστάσεις της.** Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της πρώτης δοκιμαστικής διοργάνωσης για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, η οποία διεξήχθη στο Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας στον Άγιο Κοσμά τον Αύγουστο του 2002, εφαρμόστηκαν πρακτικές ανακύκλωσης - οι οποίες για τη δοκιμαστική διοργάνωση περιορίστηκαν στο διαχωρισμό του χαρτιού και των πλαστικών μπουκαλιών. Στις πρόσφατες αθλητικές διοργανώσεις του Αυγούστου 2003, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, έγινε εκτεταμένος διαχωρισμός και ανακύκλωση υλικών σε πολλές αθλητικές διοργανώσεις ταυτόχρονα. Διαχωρίστηκαν πλαστικά μπουκάλια, χαρτί, χαρτόνι. **Η συμβολή του προγράμματος ανακύκλωσης της ΟΕΟΑ στις εγκαταστάσεις θα αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη, αφού το προσωπικό/εθελοντές αποτελούν το μεγαλύτερο και καλύτερο πολλα-**

**πλασιαστή μηνυμάτων για το ευρύ κοινωνικό σύνολο.**

Ο περιβαλλοντικά φιλικός τουρισμός αποτελεί επιδίωξη της «Αθήνα 2004» και για το λόγο αυτό, στη γενικότερη εκπαίδευση στελεχών από τον χώρο του τουρισμού, περιλαμβάνονται περιβαλλοντικά θέματα, όπως προϋποθέσεις πιστοποίησης αυτών των χώρων και δραστηριότητες με τη χρήση των αντίστοιχων περιβαλλοντικών εργαλείων (Eco-Label, EMAS, ISO14000, HACCP κ.ά.).

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες δίνουν την ευκαιρία επίδειξης και προώθησης, σε παγκόσμια κλίμακα, νέων φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, που ακόμη βρίσκονται σε φάση διερεύνησης και ανάπτυξης ή δεν έχουν διαδοθεί εμπορικά. **Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί θετικό το γεγονός ότι η «Αθήνα 2004» συνεργάζεται στενά με φορείς διεθνώς, για την προβολή, μέσω των Αγώνων, προϊόντων και μεθόδων καινοτόμων, που δείχνουν την τάση εξέλιξης της παγκόσμιας τεχνολογίας προς περισσότερο βιώσιμες λύσεις.** Στο διάστημα των εννιά μηνών περίπου, που μεσολαβεί μέχρι τους Ολυμπιακούς Αγώνες, εκτιμάται ότι θα οριστικοποιηθούν αρκετές τέτοιες δράσεις, ιδιαίτερα από την πλευρά των χορηγών.

**Συμπερασματικά, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 προσφέρουν την ευκαιρία για να δρομολογηθούν λύσεις για πολλά προβλήματα του αστικού, κυρίως, περιβάλλοντος.**

## 7. Τουρισμός

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 στην Ελλάδα εκτιμάται ότι θα αποτελέσουν μια μεγάλη ευκαιρία για μακροχρόνια ανά-

πτυξη του τουρισμού της χώρας την επόμενη δεκαετία, δίνοντας τη δυνατότητα να ξεπεραστούν προβλήματα που ταλανίζουν σήμερα τον τουριστικό τομέα και να σημειωθεί ποιοτικό άλμα στο προσφερόμενο προϊόν, με τη συμμετοχή τόσο των δημόσιων, όσο και των ιδιωτικών φορέων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΕΠΕ, η επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στον τουρισμό εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε μια μέση ετήσια αύξηση του ρυθμού επέκτασης της τουριστικής ζήτησης αλλοδαπών τουριστών κατά 5% μέχρι το 2010. Με άλλα λόγια, ο αριθμός τουριστών θα ανέλθει σε 20 εκατομμύρια περίπου τουρίστες την επόμενη δεκαετία. Στο ίδιο πλαίσιο εκτιμήσεων βρίσκονται και οι προβλέψεις της μελέτης του ΙΤΕΠ (1999), όπου οι συνολικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών ξεπερνούν τα 17 εκατομμύρια το 2010, ενώ για τη χρονιά διεξαγωγής των Αγώνων (2004), η συνολική τουριστική ζήτηση κυμαίνεται μεταξύ 14,5 και 16 εκατομμυρίων αλλοδαπών τουριστών.

Η αξιοποίηση των Αγώνων και, συνεπώς, η προσδοκώμενη αύξηση των τουριστών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις στρατηγικές τουριστικής αξιοποίησης των Αγώνων, όπως είναι η ανάπτυξη και/ή ενίσχυση νέων μορφών τουριστικής δραστηριότητας (π.χ. συνεδριακός, αθλητικός, αγροτουρισμός κ.ά.). Επί του θέματος, επισημαίνεται ότι δεν έχουν γίνει κατάλληλες ενέργειες τουριστικής προβολής της Αττικής ως αυτόνομου προορισμού, παρόλο που έχει υπογραφεί το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και του ΕΟΤ. Επίσης, όσον αφορά στο στρατηγικό σχέδιο της Αττικής, παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις, τόσο στη διαδικασία υλοποίησης του διαφημιστικού

προγράμματος στην περιφέρεια της πρωτεύουσας, όσο και στο θέμα της σύνδεσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 με την τουριστική δραστηριότητα της Ελλάδας, λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Η προσέλκυση των τουριστών μπορεί να επέλθει, εκτός των άλλων, και μέσω της ανάπτυξης ενός σωστού και καλά οργανωμένου και συντονισμένου προγράμματος ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης του απόδημου Ελληνισμού.

Σε σχέση με την ποιότητα των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι είναι αναγκαία η υιοθέτηση προτύπων ποιότητας, όπως αυτά που άπτονται του φιλικού περιβαλλοντικά χαρακτήρα των τουριστικών υπηρεσιών. Μια τέτοια ενέργεια αποτελεί προϋπόθεση της «πράσινης» ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού, που προβάλλει ως αδήριτη ανάγκη για τη βιωσιμότητα αυτού του τόσο σημαντικού, για την ελληνική οικονομία, τομέα.

## 8. Η Ασφάλεια των Αγώνων

Η ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων υπήρξε μία από τις παραμέτρους επιτυχίας τους, μετά την τρομοκρατική επίθεση στους Αγώνες του Μονάχου το 1972. Όμως, η παράμετρος αυτή τέθηκε στο επίκεντρο της διεθνούς προσοχής και ενδιαφέροντος μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001.

Η Ο.Κ.Ε., αν και αναγνωρίζει το υψηλό κόστος που θα έχει η αυξημένη ασφάλεια των Αγώνων, εν τούτοις επισημαίνει ότι αυτό είναι ένα αναγκαίο τίμημα, προκειμένου να αποτραπεί κάθε απόπειρα διατάραξης της ομαλής και ειρηνικής

**διεξαγωγής τους**. Παράλληλα, θεωρεί ότι **πρέπει να βρεθεί η αναγκαία συνθήκη για τη διασφάλιση τόσο της ομαλής και δημοκρατικής λειτουργίας της πόλης, όσο και της ασφαλούς διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων το καλοκαίρι του 2004.**

## 9. Ιατρικές Υπηρεσίες

Η παροχή ιατρικών υπηρεσιών σε όλους τους συμμετέχοντες των Αγώνων, όπως αθλητές, μέλη της ολυμπιακής οικογένειας, διαπιστευμένοι δημοσιογράφοι, απλοί θεατές των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, συνιστά μία από τις προτεραιότητες τόσο της Οργανωτικής Επιτροπής, όσο και της ίδιας της πολιτείας. Η αποτελεσματική παροχή των υπηρεσιών υγείας καθ' όλη τη διάρκεια τέλεσης των Αγώνων απαιτεί τη συνεργασία της Διεύθυνσης Ιατρικών Υπηρεσιών της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και των αρμόδιων Υπουργείων της ελληνικής πολιτείας. Για το σκοπό αυτό, έχουν ήδη υπογραφεί Επιχειρησιακά Προγράμματα με το Υπουργείο Υγείας, με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Αναλυτικότερα, η συνεργασία αυτών των φορέων σχετίζεται με τον καθορισμό των ολυμπιακών νοσοκομείων, την Πολυκλινική στο Ολυμπιακό Χωριό, τη μεταφορά των ασθενών μέσω του ΕΚΑΒ, τη δημόσια υγεία και υγιεινή, την ιατρική διερμηνεία, τη σύναψη του Σχεδίου Αντιμετώπισης Καταστροφών (Disaster Plan), τη δημιουργία σταθμών πρώτων βοηθειών και τον εξοπλι-

σμό τους, καθώς και την κατασκευή του Κέντρου Ελέγχου Φαρμακοδιέγερσης στο Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών (ΟΑΚΑ), με σκοπό τον έλεγχο αντιντόπινγκ των αθλητών.<sup>15</sup>

**Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα υγιεινής, ασφάλειας και εν γένει προστασίας των εργαζομένων στην κατασκευή των ολυμπιακών έργων και στις υπηρεσίες τέλεσης των Αγώνων.** Οι γρήγοροι ρυθμοί εκτέλεσης των έργων και η αυτονόητη πίεση για τήρηση των προθεσμιών δεν μπορεί και δεν πρέπει να οδηγήσουν σε χαλάρωση της τήρησης των προβλεπόμενων μέτρων υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας.

## 10. Παραολυμπιακοί Αγώνες <sup>16</sup>

Η διοργάνωση των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004 συνιστά ένα αθλητικό γεγονός, που θα αποτελέσει σημείο αναφοράς και ουσιαστική κληρονομιά για τη χώρα μας. Αφενός η αναβάθμιση της θέσης των ατόμων με αναπηρίες στην ελληνική κοινωνία και αφετέρου η απόκτηση υποδομών πρόσβασης και ένα αναπτυγμένο Παραολυμπιακό Κίνημα, συνθέτουν εκείνα τα στοιχεία που θα μείνουν στην Ελλάδα και μετά το τέλος της σημαντικής αυτής διοργάνωσης.

Η πραγματοποίηση των 12<sup>ων</sup> Παραολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004<sup>17</sup> μπορεί να προσφέρει ανεκτίμητες

15 Αθήνα 2004 «Έκθεση Προόδου στην Εθνική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων, 9η Συνεδρίαση», Μάρτιος 2002, Αθήνα 2004.

16 Στην τεκμηρίωση του κειμένου για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες συνέβαλε η κα Ανθή Χατζηπέτρου από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες – ΕΣΑΕΑ.

17 Οι δράσεις του προγράμματος για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ε.



δυνατότητες στα άτομα με αναπηρίες, βελτιώνοντας τον τρόπο ζωής τους και ενισχύοντας ταυτόχρονα την εικόνα της ελληνικής κοινωνίας. Συγκεκριμένα:

- **Θα ενισχυθεί η οργάνωση και ανάπτυξη του αθλητισμού, καθώς και η σωματική άσκηση των ατόμων με αναπηρίες.** Θα δημιουργηθούν οργανωτικές και τεχνικές δομές, όπως, Αθλητική Ομοσπονδία, Ελληνική Παραολυμπιακή Επιτροπή, έμπειρα στελέχη, παράγοντες, που θα μείνουν στο χώρο και μετά το 2004. Επίσης, θα δημιουργηθούν νέα αθλήματα και υψηλού επιπέδου αθλητές, οι οποίοι θα αποτελέσουν πρότυπο για την κοινωνία και ειδικότερα για τους νέους. Τέλος, **θα ενισχυθεί η άποψη ότι ο αθλητισμός είναι δικαίωμα όλων, δίνοντας την ευκαιρία σε όλα τα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν σε δραστηριότητες σωματικής άσκησης και αναψυχής.**
- **Θα ενδυναμωθεί η θέση των ατόμων με αναπηρία στην ελληνική κοινωνία, δίνοντας άμεση προτεραιότητα στο ίδιο το άτομο, την ιδιαίτερη αξία και την προσωπικότητα** και όχι στις όποιες σωματικές ανεπάρκειες του ατόμου. Η διοργάνωση των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας θα ενισχύσει την τάση **για παροχή ίσων ευκαιριών και ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στο κοινωνικό σύνολο**, θα φανερώσει ότι όλοι μπορούν να διεκδικήσουν την επίτευξη των ατομικών τους στόχων και,

τέλος, θα οδηγήσει στη θέσπιση νόμων ενάντια στις διακρίσεις.

- **Θα αυξήσει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρίες στους δημόσιους χώρους και υπηρεσίες.** Για το λόγο αυτό, πρέπει να εξασφαλιστούν προσβάσιμοι δρόμοι, πεζοδρόμια, χώροι αναψυχής, υπηρεσίες, αξιοθέατα κ.ά., σε όλα τα άτομα με κινητικά προβλήματα, τόσο στην περιοχή τη πρωτεύουσας, όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Επίσης, η ελληνική περιφέρεια θα αποκτήσει προσβάσιμες αθλητικές εγκαταστάσεις υψηλών προδιαγραφών και άνετες τουριστικές εγκαταστάσεις και υπηρεσίες κατάλληλες για την υποδοχή και εξυπηρέτηση των ατόμων αυτών.<sup>18</sup>

**Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτελούν για τη χώρα μας ευκαιρία μεταρρύθμισης και αλλαγής της κοινωνικής αντίληψης.** Για το λόγο αυτό, απαιτείται η ίση και χωρίς διακρίσεις προετοιμασία οργάνωσης τόσο των Ολυμπιακών όσο και των Παραολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες θα δώσουν το έναυσμα στην ελληνική πολιτεία, να **προχωρήσει σε θέσπιση καινούργιων νομοθετικών ρυθμίσεων και στην υλοποίηση υφιστάμενων**, με στόχο την καταπολέμηση των διακρίσεων σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τις μορφές, αναδεικνύοντας, με αυτόν τον τρόπο, τα ατομικά δικαιώματα και δίνοντας ίσες ευκαιρίες σε όλους.

18 Τα στοιχεία για την τεκμηρίωση της ενότητας σχετικά με τους Παραολυμπιακούς Αγώνες προέρχονται από την Έκθεση της ΕΣΑΕΑ «Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες στην Ελλάδα του 2004: μια ευκαιρία για κοινωνική αλλαγή, για τα άτομα με αναπηρίες, που δεν έχει χαθεί» (Αθήνα 2001), ΕΣΑΕΑ.

Στο γενικότερο πνεύμα των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το όφελος από μια τέτοια διοργάνωση δεν θα περιοριστεί μόνο στα άτομα με αναπηρίες, αλλά στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, όπου θα καταδει-

χθεί η ανάγκη δημιουργίας μιας κοινωνίας που θα αποδέχεται τη διαφορετικότητα, θα αρνείται τις διακρίσεις και θα υποστηρίζει ενεργά την ισότητα των ευκαιριών, για όλους τους πολίτες.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

### Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

#### 1. Κεντρική και Περιφερειακή Διοίκηση

Η δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής όλων των κρατικών φορέων στις διαδικασίες οργάνωσης και τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 αποτελεί μία από τις κύριες προτεραιότητες, αλλά και αναγκαιότητες της ελληνικής κοινωνίας. Ιδιαίτερα, η ουσιαστική συμμετοχή των Δήμων, τόσο της Αττικής όσο και της υπόλοιπης Ελλάδας, αλλά και των τοπικών κοινωνιών, στην οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 αποτελεί μείζονα εθνική πρόκληση και, ταυτόχρονα, προσδοκία για ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, τα οφέλη της οποίας αναμένεται να είναι σημαντικά και μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Προς τούτο υπάρχει άμεση συνεργασία της Οργανωτικής Επιτροπής και των Φορέων της χώρας, μέσω Μνημονίων Συνεργασίας που έχουν ήδη υπογραφεί,<sup>19</sup> τα οποία αποβλέπουν στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη:

α) προγραμμάτων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004,

β) δράσεων αναβάθμισης και χρήσης αθλητικών εγκαταστάσεων, προπονητικών κέντρων, χώρων στο άμεσο περιβάλλον των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, καθώς και των εγκαταστάσεων φιλοξενίας, τουρισμού και αναψυχής,

γ) προγραμμάτων αισθητικών παρεμβάσεων, αναπλάσεων, κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, πεζοδρομήσεων, ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων, επεμβάσεων στον αστικό εξοπλισμό και γενικότερα βελτίωσης της εικόνας της πόλης, καθώς και

δ) δράσεων προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες στους χώρους άθλησης και αναψυχής.

Η Ο.Κ.Ε. υπογραμμίζει ότι η πραγματοποίηση των προγραμματισμένων αυτών στόχων των Μνημονίων Συνεργασίας θα πρέπει να αποτελέσει κύρια προτεραιότητα των δύο συν-υπογραφόντων μερών, προκειμένου να συμβάλουν στην επιτυχή οργάνωση και διεξαγωγή των Αγώνων, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την άμεση εξάλειψη των όποιων δυσκολιών / προβλημάτων προς την κατεύθυνση αυτή.

<sup>19</sup> Τα Μνημόνια αυτά υπογράφονται μεταξύ των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης (Υπουργεία, Οργανισμοί, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και συμφωνίες μεταξύ εκάστου Δήμου και της ΟΕΟΑ, καθώς και Μνημόνια με τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, π.χ. ΕΟΤ). Επίσης, η συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση ρυθμίζεται και μέσω από το Μνημόνιο μεταξύ της ΟΕΟΑ και της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Αττικής (ΤΕΔΚΝΑ) ως του θεσμικά κατάλληλου συλλογικού οργάνου για να εκπροσωπήσει το σύνολο των Δήμων της Αττικής που μετέχουν, άλλωστε, σε αυτό.

Ο ρόλος, κυρίως, των Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Αττικής είναι ζωτικής σημασίας για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Προγραμμάτων, που κατ' αρχήν έχει σχέση με την ανάπτυξη:

- **αθλητικών υποδομών,**
- **μάρκετινγκ - επικοινωνίας,**
- **εθελοντισμού,**
- **πολιτιστικών εκδηλώσεων και**
- **ενίσχυσης των τοπικών επιχειρήσεων .**

Σε ό,τι αφορά στις **αθλητικές υποδομές** των Δήμων και Κοινοτήτων, με αφορμή την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, αυτές αναμένεται να αναβαθμισθούν, προκειμένου να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις των αθλητών, σε επίπεδο προπονητικής προετοιμασίας. Η δημιουργία ή η βελτίωση των υποδομών αυτών, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων της πιθανόν φιλοξενούμενης ολυμπιακής ομάδας (π.χ. αθλητικές επιδείξεις, έκθεση αθλητικών προϊόντων, πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.ά.), θα επιφέρουν οικονομικά και κοινωνικά οφέλη στην τοπική κοινωνία.

Το πρόγραμμα **μάρκετινγκ - επικοινωνίας** εντάσσεται σ' ένα πλαίσιο ενιαίου σχεδιασμού, που αποβλέπει τόσο στην καλύτερη προβολή των Δήμων όσο και στην επίτευξη άμεσων, αλλά κυρίως μακροπρόθεσμων, οικονομικών ωφελειών. Συγκεκριμένα, μέσα από το μάρκετινγκ στους Δήμους, προωθείται η ανάπτυξη ενεργειών σε τρεις τομείς: **χορηγίες, ενοικίαση διαφημιστικών χώρων** και **κοινοπραξία με τοπικές επιχειρήσεις.**

Στον τομέα των **χορηγιών** προβλέπεται ότι η συνεργασία των Δήμων με τον ιδιωτικό τομέα, και ιδιαίτερα με τις τοπικές δημοτικές επιχειρήσεις, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών στους Αγώνες, με σημαντικά οφέλη για τις τοπικές επιχειρήσεις (π.χ. οικονομική υποστήριξη, ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και αμοιβαίου οφέλους, αναβάθμιση της δημόσιας εικόνας του Δήμου και εξασφάλιση των βάσεων για συνεχή συνεργασία και μετά τους Αγώνες).

Στο πλαίσιο του δεύτερου τομέα - **ενοικίαση διαφημιστικών χώρων** - ενισχύονται ενέργειες δέσμευσης συγκεκριμένων χώρων του Δήμου από την ΟΕΟΑ και παραχώρησή τους στους επίσημους χορηγούς των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, με σκοπό τη διαφημιστική τους προβολή. Οι διαδικασίες αυτές έχουν σημαντικές οικονομικές ωφέλειες για τους δήμους, λόγω του χρηματικού αντιτίμου παραχώρησης των χώρων.

Η ανάπτυξη **κοινοπραξίας μάρκετινγκ με τοπικές επιχειρήσεις** στοχεύει στην προώθηση και διαφήμιση της αγοράς της πόλης στο τοπικό κοινό και τους επισκέπτες. Στο πλαίσιο δράσης αυτού του τομέα, το Σίδνεϋ, το 1995, ανέπτυξε πρόγραμμα Μάρκετινγκ που αποτελούσε συνεργασία του Δήμου με μια μερίδα των τοπικών επιχειρήσεων της πόλης, προβάλλοντας την ίδια την πόλη, ως κύριο προορισμό για τους τουρίστες της Αυστραλίας τόσο για διασκέδαση όσο και για αγορές.

Το πρόγραμμα **επικοινωνίας** θέτει ως επιτακτική την ανάγκη σύστασης ειδικού τμήματος στους δήμους, για την εκπό-

νηση στρατηγικής συντονισμού και δημοσιοποίησης των ολυμπιακών δραστηριοτήτων του δήμου, με άμεσο και πρωταρχικό σκοπό την ανάπτυξη επικοινωνίας τόσο με τους δημότες όσο και με όλους τους εμπλεκόμενους ολυμπιακούς φορείς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Το ολυμπιακό πρόγραμμα του **εθελοντισμού** αφορά στη συμμετοχή ολόενα και μεγαλύτερου αριθμού εθελοντών, που θα συνδράμει στην επιτυχημένη διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Συνεπώς, η διάδοση της ιδέας του εθελοντισμού τόσο στη νεολαία όσο και στην υπόλοιπη κοινωνία θα πρέπει να κυριαρχεί στις ενέργειες ολόκληρης της χώρας, δημιουργώντας τις βασικές διόδους επικοινωνίας μεταξύ του ατόμου και της οργανωμένης κοινωνίας.

Το πρόγραμμα των **πολιτιστικών εκδηλώσεων** μέσα από τους δήμους και τις κοινότητες μπορεί να έχει τριών ειδών εκδηλώσεις:

- εκδηλώσεις για την ευαισθητοποίηση / ενημέρωση των δημοτών σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τη σημασία τους για τη χώρα,
- εκδηλώσεις ενόψει της υποδοχής της ολυμπιακής φλόγας και
- εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης των Αγώνων.

Τέλος, **το ολυμπιακό πρόγραμμα που αφορά στις τοπικές επιχειρήσεις** είναι μια ουσιαστική πρωτοβουλία που έχει ως κύριο σκοπό την προβολή των τοπικών επιχειρήσεων, η οποία θα συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Η ανάπτυξη, ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των ολυμπιακών προγραμμάτων στο Νομό Αττικής εντάσσονται στις δραστηριότητες της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Αττικής (ΤΕΔΚΝΑ), όπου, μέσω των Γραφείων Υποστήριξης και Προετοιμασίας, επιχειρείται η ενημέρωση και ο συντονισμός όλων των Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Αττικής αναφορικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Στο πρόγραμμα συντονισμού αυτών των γραφείων εντάσσονται:

- η δημιουργία δικτύου ολυμπιακών γραφείων και
- η πραγματοποίηση συναντήσεων με φορείς που εμπλέκονται στην προετοιμασία των Αγώνων.

**Η Ο.Κ.Ε., αν και πιστεύει ότι ο προσεκτικός σχεδιασμός, η ολοκληρωμένη ανάπτυξη και η ευρεία εφαρμογή των ολυμπιακών προγραμμάτων θα ενισχύσουν τη συμμετοχή των πολιτών στη διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, επισημαίνει ότι υπάρχουν δυσχέρειες για τους Δήμους, που αναφέρονται στη θεσμική τους διάρθρωση και στις οικονομικές τους δυνατότητες. Επίσης, είναι δύσκολο για τους Δήμους να προωθήσουν εναλλακτικά σχέδια, ενώ οι συνεχείς αλλαγές Διευθυντικών στελεχών περιορίζουν τη δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης και των φορέων στη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Σημαντικός επιβραδυντικός παράγοντας στο θέμα αυτό αναδεικνύεται τόσο το γεγονός ότι δεν έχει επιτευχθεί η υλοποίηση των Επιχειρηματικών Σχεδίων που εξειδικεύουν τις δράσεις των Μνημονίων, όσο και ότι πολλές από τις ενέργειες που**

**προβλέπονται στις διμερείς συμβάσεις δεν έχουν ακόμη πραγματοποιηθεί.**

## 2. Κοινωνικοί Φορείς

Οι εκπρόσωποι των παραγωγικών τάξεων αντιλαμβάνονται τους Ολυμπιακούς και τους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004 ως μία κορυφαία πρόκληση, αφενός για την οικονομική ανάπτυξη του τόπου και αφετέρου για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων, όπως αυτό της ανεργίας και της προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες συνθήκες. Έτσι, αρκετοί φορείς και Επιμελητήρια, εκπόνησαν Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας με την Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004», προκειμένου να εξασφαλίσουν τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των φορέων της ολυμπιακής προετοιμασίας (Κυβέρνηση και Οργανωτική Επιτροπή) και των κοινωνικών φορέων, με σκοπό τη μεγιστοποίηση του οφέλους για την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων και υπηρεσιών των επιχειρήσεων, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Με τα Μνημόνια Συνεργασίας καθορίστηκε και περιγράφηκε ένα πλαίσιο συνεργασίας σε θέματα παρεμβάσεων, υπηρεσιών ή δράσεων που αφορούν τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004 στην Αθήνα. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι παρεμβάσεις, υπηρεσίες ή δράσεις που αναλήφθηκαν:

- Επαφή με τους φορείς που εμπλέκονται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.
- Έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωση των εργαζομένων και των επιχειρήσεων της χώρας για τις οικονομικές και κοινωνικές

διαστάσεις του όλου εγχειρήματος και των επιμέρους πτυχών του.

- Δημιουργία προϋποθέσεων ενσωμάτωσης και αλληλοσυμπλήρωσης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την απασχόληση και των προβλημάτων της μέσα από την προετοιμασία των Αγώνων.
- Συνεργασία σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας και εν γένει προστασίας των εργαζομένων που θα απασχοληθούν σε Ολυμπιακά έργα και σε υπηρεσίες τέλεσης των Αγώνων.
- Οργάνωση ενημερωτικών συνεδρίων, ημερίδων, ειδικών συναντήσεων και άλλων εκδηλώσεων για την πληρέστερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, σχετικά με τα έργα και τις προμήθειες των Αγώνων και τις ευκαιρίες που προκύπτουν για το επιχειρηματικό περιβάλλον μέσω του χορηγικού προγράμματος της «Αθήνα 2004».
- Έκδοση ειδικών εντύπων για την ευρύτερη ενημέρωση των επιχειρήσεων και του κοινού σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.
- Προβολή των δυνατοτήτων της ελληνικής οικονομίας στους ξένους που θα επισκεφθούν την Ελλάδα με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Έκδοση βιβλίων, εντύπων, CD και άλλου ενημερωτικού υλικού για τη διευκόλυνση της παραμονής των ξένων που θα επισκεφθούν τη χώρα μας.
- Κατάρτιση καταστάσεων με τις προϋποθέσεις συμμετοχής στους διαγωνισμούς για τα έργα ή τις προμήθειες των Ολυ-

μπιακών Αγώνων με τη βοήθεια της «Αθήνα 2004» και με τα αναγκαία έντυπα και τις σχετικές διακηρύξεις.

- Αναζήτηση και έγκαιρη κοινοποίηση προς κάθε ενδιαφερόμενο επιχειρηματία όλων των προκηρύξεων διαγωνισμών για τα διάφορα Ολυμπιακά έργα και προμήθειες.

Επίσης, στην Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας των ετών 2002 και 2003 συμπεριελήφθη ρύθμιση (άρθρο 14), μετά από συμφωνία των κοινωνικών εταίρων, για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των εργαζομένων ως εθελοντών κατά τη διάρκεια των Αγώνων, με την πρόβλεψη για χορήγηση πρόσθετης άδειας με αποδοχές.

Την άδεια δικαιούνται όσοι απασχοληθούν σε επίσημο εθελοντικό πρόγραμμα.

Τέλος, είναι σημαντική η συμβολή των εμπλεκόμενων φορέων στη ρύθμιση των λειτουργιών της πόλης κατά τη διάρκεια των Αγώνων, με κατ' αρχήν συμφωνίες για διευρυμένο ωράριο λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων και λοιπών υπηρεσιών, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων και των επισκεπτών. **Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν την ισορροπία μεταξύ της ανάγκης ευέλικτης λειτουργίας της πόλης και της ανάγκης προστασίας των δικαιωμάτων των εργαζομένων.**

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

### ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Κατ' αρχήν, η Ο.Κ.Ε. θέλει να επαναλάβει αυτό που και στην εισαγωγή της Γνώμης επισημαίνεται, δηλαδή την τεράστια σημασία του εγχειρήματος της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων από την Αθήνα το 2004, από κοινωνικής και οικονομικής απόψεως.
2. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι η σωστή και άρτια οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα, μπορεί να αποτελέσει μια σημαντική ευκαιρία της χώρας μας για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξή της, καθώς και έναν παράγοντα σύγκλισης με τις ιδιαίτερα αναπτυγμένες οικονομικά χώρες.
3. Η ουσιαστική συνεργασία όλων των κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων της χώρας αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιτυχημένη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, κυρίως με την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων στο πρόγραμμα εθελοντισμού, καθώς και τη δημιουργία των κατάλληλων δομών. Οι ενέργειες αυτές θα δώσουν ώθηση στην έως τώρα περιορισμένη εθελοντική δραστηριότητα στη χώρα μας και στην ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος.
4. Αναφορικά με την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και τη δημιουργία μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας, η Ο.Κ.Ε. εκφράζει την επιφύλαξή της ως προς τη χρονική τους διάρκεια και την ποιοτική τους στάθμη στο μέλλον.
5. Θα πρέπει να σχεδιασθούν εγκαίρως νέες δράσεις στο κέντρο και την περιφέρεια, με στόχο την απορρόφηση του εργατικού δυναμικού που απασχολείται σήμερα στις ολυμπιακές εργασίες και την αξιοποίηση της αποκτηθείσας πρόσθετης σύγχρονης τεχνογνωσίας.
6. Η τέλεση των Αγώνων φαντάζει ως η μεγάλη ευκαιρία για μια ουσιαστική εκπαίδευση/μετεκπαίδευση και γενικότερα αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού σε νέες τεχνολογίες και μεθόδους παραγωγής. Η όλη αυτή εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει να αποτελέσει το μοχλό για τη δημιουργία σταθερού αναπτυξιακού περιβάλλοντος για την ελληνική οικονομία και κοινωνία.
7. Θα πρέπει να αξιοποιηθεί η δυναμική που απέκτησαν συγκεκριμένοι κλάδοι (κατασκευές, εμπορία αθλητικού και τουριστικού εξοπλισμού, διαφήμιση, πληροφορική κ.λπ.) και να υπάρξει συνέχεια, ιδιαίτερα στον τομέα των εξαγωγών. Θα πρέπει δε να αξιοποιηθούν και οι ευκαιρίες επαφής με ξένους επιχειρηματίες που θα δημιουργηθούν τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων.
8. Θετικά αναμένεται να επηρεαστεί, επίσης, και η αναπτυξιακή διαδικασία, λό-



- γω της χρήσης νέων τεχνολογικών εξοπλισμών και μεθόδων παραγωγής. Η χρησιμοποίησή τους θα επιφέρει σημαντικές μεταβολές στον τομέα της προσφοράς και της παραγωγικότητας.
9. Τα έργα υποδομής και μεταφορών θα καλύψουν συνδυαστικά τις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη ενός ενιαίου συστήματος μεταφορών στην περιοχή του Λεκανοπεδίου, κατά την μετα-ολυμπιακή περίοδο.
10. Η εκτέλεση των έργων πρέπει να βασιστεί στην αρχή της διαφάνειας και της χρηστής διαχείρισης των οικονομικών πόρων που διατίθενται και πάντα μέσα στα προσδιορισμένα χρονοδιαγράμματα. Παρεκκλίσεις από τις αρχές αυτές θα μπορούσαν να δημιουργήσουν συνθήκες αποτυχίας της όλης προσπάθειας.
11. Στο πλαίσιο της κατασκευής των ολυμπιακών έργων, πρέπει να επιδιωχθεί η βελτίωση των μέτρων προστασίας κατά των εργατικών ατυχημάτων, καθώς και των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στους εργασιακούς χώρους για τους εργαζόμενους.
12. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων θα καταδείξει ότι ο συνδυασμός των καινοτόμων πρωτοβουλιών και επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα και της ικανότητας αποφάσεων – παρεμβάσεων και εγγυήσεων του δημοσίου τομέα μπορεί να αποφέρει όχι μόνο χρήσιμα και θετικά αποτελέσματα, αλλά και μακροχρόνια οφέλη.
13. Ο θεσμός της χορηγίας πρέπει να εφαρμοστεί με μέτρο και τρόπο, ώστε να αποφευχθούν τυχόν αρνητικές συνέπειες που θα μπορούσαν να προσβάλουν τους Αγώνες, το Διεθνές Ολυμπιακό Πνεύμα και να αμαυρώσουν την όλη διοργάνωση.
14. Στο πλαίσιο των δράσεων της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας 2001-2004, προτείνεται η δημιουργία προγραμμάτων πολιτισμού και πολιτιστικών εκδηλώσεων, που θα στοχεύουν στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην αναβάθμιση των οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένων περιοχών και θα προβάλλουν ταυτόχρονα την πολιτισμική κληρονομιά της Ελλάδας.
15. Η σίτιση της ολυμπιακής οικογένειας, των αθλητών και των επισκεπτών των Ολυμπιακών Αγώνων σύμφωνα με τις διατροφικές συνήθειες της χώρας μας, αποτελεί τη μοναδική ευκαιρία προώθησης των ελληνικών προϊόντων, κυρίως των αγροτικών, σε διεθνείς αγορές. Μέσω των ενεργειών αυτών, η Ελλάδα μπορεί να προωθήσει τα βιολογικά της προϊόντα, καθώς και εκείνα που αποτελούν τα συστατικά της μεσογειακής δίαιτας, για την οποία είναι ευρέως γνωστή.
16. Η κατασκευή του ολυμπιακού χωριού θα αποτελέσει, εκτός από πρότυπο οικισμό και μια ολοκληρωμένη πολεοδομική και χωροταξική παρέμβαση ήπια και φιλική προς το περιβάλλον, με δυνατότητες ανάπτυξης πολιτιστικών, εμπορικών, αθλητικών και άλλων δραστηριοτήτων αναψυχής.
17. Σημαντική αναμένεται να είναι, επίσης, η αναβάθμιση των χώρων άθλησης και ψυχαγωγίας στην περιφέρεια, μέσω

του προγράμματος «Ελλάδα 2004», διότι θα ενισχυθούν, θα εκσυγχρονιστούν και θα συμπληρωθούν οι υποδομές πολλών Δήμων της χώρας. Το γεγονός αυτό θα συμβάλει στην σύγκλιση μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας και θα δημιουργήσει θετικές επιπτώσεις στον τομέα της απασχόλησης.

18. Με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 **δίνεται, για πρώτη φορά, η ευκαιρία σε πολλούς δήμους της χώρας να μετάσχουν ενεργά σε ένα τόσο σημαντικό γεγονός διεθνούς εμβέλειας.** Προγράμματα αθλητικής δραστηριότητας και αναψυχής, περιβαλλοντικής αναβάθμισης και αισθητικής του χώρου συνιστούν ορισμένα από τα μέσα, που μπορούν να συμβάλλουν στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας. Επίσης, στο θέμα της φιλοξενίας, η συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης θα μπορούσε να είναι σημαντική, με τη δημιουργία χώρων στάθμευσης των μέσων μεταφοράς των θεατών/επισκεπτών των Αγώνων ή ακόμη και των τροχόσπιτων, που ορισμένοι θα χρησιμοποιήσουν ερχόμενοι οδικώς από γειτονικές στην Ελλάδα χώρες. **Η πραγματική συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στην όλη προσπάθεια θα αποφέρει αξιόλογα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, τα οποία θα ενισχύσουν τις αναπτυξιακές προοπτικές της περιφέρειας.**

19. Οι Δήμοι και γενικότερα η τοπική αυτοδιοίκηση **θα πρέπει** να λειτουργήσουν ως η βάση ανάπτυξης των εθελοντικών δραστηριοτήτων τόσο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων όσο και μετά από αυτούς. Ιδιαίτερη προσοχή και βαρύτητα πρέπει να δοθεί **στους νέους**, οι οποίοι, μέσω της **παιδείας και της ανάπτυξης**

**αντίστοιχης κουλτούρας,** μπορούν να αποτελέσουν τους μελλοντικούς συνεχιστές ενός πραγματικού **εθελοντικού κινήματος,** που λείπει από την Ελλάδα.

20. Η ανάπτυξη **βιώσιμων συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων πρέπει** να αποτελέσει πρωταρχική ευθύνη των Δήμων και Κοινοτήτων ενόψει της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, δίνοντας το ερέθισμα στην τοπική κοινωνία για ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων δράσεων και ενεργειών, με σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη για το σύνολο της κοινωνίας.

21. Για να επιτευχθεί ο στόχος της διοργάνωσης **περιβαλλοντικά «φιλικών» Ολυμπιακών Αγώνων,** θεωρείται αναγκαία η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων και οργάνων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των συνδικάτων, των συνδέσμων των εργοδοτών, των μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κ.ά., ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

22. Πολλαπλά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη μπορούν να προκύψουν με τη χρήση **των εναλλακτικών πηγών ενέργειας,** αντί των συμβατικών. Οι ενέργειες και οι διαδικασίες αυτές πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο ενός βιοκλιματικού σχεδιασμού.

23. Θα πρέπει να **αξιοποιηθεί το σύνολο των αθλητικών εγκαταστάσεων** που θα αποκτηθεί, σε μια **προσπάθεια διάδοσης της ιδέας του αθλητισμού στη χώρα μας, κυρίως σε ό,τι αφορά αθλήματα**

**που είναι λιγότερο αναπτυγμένα και δημοφιλή.**

24. Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας **πρέπει να μεταδώσει το μήνυμα της ευγενούς αθλητικής άμιλλας, χωρίς τη χρήση απαγορευμένων ουσιών, στη βάση διατήρησης σε υψηλό επίπεδο του πνεύματος των Ολυμπιακών Αγώνων και του παγκόσμιου αθλητικού κινήματος.**
25. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτελούν ευκαιρία για την ελληνική κοινωνία, ώστε **να συνειδητοποιήσει ότι τα άτομα με αναπηρίες** είναι ισότιμα μέλη αυτής της κοινωνίας και δικαιούνται απρόσκοπτης πρόσβασης στους χώρους άθλησης και εργασίας.
26. Με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, **πρέπει να αναπτυχθούν ή να ενισχυθούν και άλλες μορφές τουριστικής δραστηριότητας**, όπως ο συνεδριακός και αθλητικός τουρισμός. Ταυτόχρονα, να υπάρξει αναβάθμιση των τουριστικών και ξε-
- νοδοχειακών υποδομών της χώρας και κυρίως της Αττικής.
27. Όλοι οι φορείς που έχουν υπογράψει **μεταξύ τους Μνημόνια Συνεργασίας** πρέπει να παραβλέψουν τυχόν ασυμφωνίες και πολιτικές αντιπαλότητες, να ξεπεράσουν πιθανές αδυναμίες συνεργασίας και να συνεργαστούν αρμονικά για την επιτυχή διοργάνωση των Αγώνων και τη συγκροτημένη παρουσία της χώρας στη διεθνή κοινότητα.
28. Για την Ο.Κ.Ε., η επιτυχία του εγχειρίματος εξασφαλίζεται μόνο με τη συντονισμένη προσπάθεια και τη συστράτευση όλων των υπεύθυνων, για τη διοργάνωση, **συντελεστών.**
29. Η Ελλάδα του σήμερα **πρέπει να φανεί αντάξια της Ελλάδας που γέννησε τον Ολυμπισμό και να αφήσει παρακαταθήκη για το μέλλον, αξιοποιώντας την ευκαιρία που της παρέχουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004.**

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.**

*Καθηγητής* **ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ**

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

### ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

#### Κόστος και Πρόοδος Ολοκλήρωσης των Ολυμπιακών Αθλητικών Έργων

##### Πίνακας Α.1. Κόστος Κατασκευής των Ολυμπιακών Έργων (σε εκατ. ευρώ)

Α/Α	Ολυμπιακά Αθλητικά Έργα	Προϋπολογισμοί
1.	Ολυμπιακό Κέντρο Αντισφαίρισης - ΟΑΚΑ	38
2.	Ολυμπιακό Κέντρο Υγρού Στίβου - ΟΑΚΑ	26,9
3.	Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο - ΟΑΚΑ	9,1
4.	Ολυμπιακό Στάδιο - ΟΑΚΑ	22,4
5.	Εγκαταστάσεις Ολυμπιακού Τριάθλου Βουλιαγμένης	1,8
6.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άρσης Βαρών Νίκαιας	47
7.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άνω Λιοσίων	84
8.	Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο Περιστερίου	14,6
9.	Ολυμπιακό Κέντρο Σκοποβολής Μαρκοπούλου	52
10.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο Γαλατσίου	53,5
11.	Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας Μαρκοπούλου	102,7
12.	Υποστηρικτικές Εγκαταστάσεις Ποδηλασίας Δρόμου	2,2
13.	Υποστηρικτικές Εγκαταστάσεις Ορεινής Ποδηλασίας	2,2
14.	Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας	24
15.	Παναθηναϊκό Στάδιο	3,2
16.	Καυταντζόγλειο Στάδιο Θεσσαλονίκης	49,3
17.	Παγκρήτιο Στάδιο Ηρακλείου	49,3
18.	Εθνικό Στάδιο Πάτρας	35,9
19.	Πανθεσσαλικό Στάδιο Βόλου	52,2
20.	Ολυμπιακά Προπονητήρια	42,4
21.	ΟΑΚΑ - Ειδικές Εγκαταστάσεις	126,5
22.	ΟΑΚΑ - Περιβάλλον Χώρος	94
23.	Άγιος Κοσμάς - αναμόρφωση	7,9
24.	Κέντρο Ελέγχου Φαρμακοδιέγερσης	2,9
	<b>Σύνολο Υπουργείου Πολιτισμού</b>	<b>944</b>
25.	Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά	125,2
26.	Ολυμπιακό Κέντρο Σλάλομ Ελληνικού	33,2
27.	Ολυμπιακό Κωπηλατοδρόμιο Σχοινιά	153,5
28.	Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Φαλήρου	230,5
29.	Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις Ελληνικού	189,7
30.	Ολυμπιακό Συγκρότημα Γουδί	37,7
	<b>Σύνολο ΥΠΕΧΩΔΕ</b>	<b>769,8</b>
	<b>Γενικό Σύνολο</b>	<b>1.713,8</b>

Πίνακας 2. Πρόδος Ολοκλήρωσης των Αθλητικών Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων

A/A	Ολυμπιακές αθλητικές εγκαταστάσεις	Παράδοση*	Ολοκλήρωση κατασκευής – Δέσμευση Φορέα	% Προόδου
	<b>Υπουργείο Πολιτισμού – Γεν. Γραμματ. Αθλητισμού</b>			
1.	Ολυμπιακό Κέντρο Αντισφαίρισης - ΟΑΚΑ (Μαρούσι)	Αύγουστος 2003	Νοέμβριος 2003	76
2.	Ολυμπιακό Κέντρο Υγρού Στίβου – ΟΑΚΑ (Μαρούσι)	Νοέμβριος 2003	Νοέμβριος 2003	87
3.	Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο - ΟΑΚΑ (Μαρούσι)	Οκτώβριος 2003	Ιανουάριος 2004	64
4.	Ολυμπιακό Ποδηλατοδρόμιο – ΟΑΚΑ (Μαρούσι)	Ιανουάριος 2004	Μάιος 2004	55
5.	Ολυμπιακό Στάδιο – ΟΑΚΑ (Μαρούσι)	Δεκέμβριος 2003	Ιανουάριος 2004	64
6.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άρσης Βαρών (Νίκαια)	Απρίλιος 2003	Σεπτέμβριος 2003	100
7.	Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο (Περιστερί)	-	Φεβρουάριος 2004	55
8.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο (Άνω Λιόσια)	Μάιος 2003	Δεκέμβριος 2003	84
9.	Ολυμπιακό Κέντρο Σκοποβολής (Μαρκόπουλο)	Δεκέμβριος 2003	Δεκέμβριος 2003	86
10.	Ολυμπιακό Γυμναστήριο (Γαλάτσι)	Σεπτέμβριος 2003	Νοέμβριος 2003	99
11.	Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας (Μαρκόπουλο)	Δεκέμβριος 2003	Δεκέμβριος 2003	93
12.	Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας (Φάληρο)	Δεκέμβριος 2003	Νοέμβριος 2003	89
13.	Παναθηναϊκό Στάδιο (Αθήνα)	Ιούλιος 2003	Ιανουάριος 2004	85
14.	Καυταντζόγλειο Στάδιο (Θεσσαλονίκη)	Φεβρουάριος 2004	Φεβρουάριος 2004	40
15.	Παγκρήτιο Στάδιο (Ηράκλειο)	Δεκέμβριος 2003	Δεκέμβριος 2003	90
16.	Εθνικό Στάδιο (Πάτρα)	Δεκέμβριος 2003	Μάρτιος 2004	82
17.	Πανθεσσαλικό Στάδιο (Βόλος)	Ιανουάριος 2004	Φεβρουάριος 2004	60
18.	ΟΑΚΑ – Ειδικές Εγκαταστάσεις	Μάιος 2004 <sup>20</sup>	Μάιος 2004	55
19.	ΟΑΚΑ – Περιβάλλον Χώρος	Μάιος 2004	Μάιος 2004	22
20.	Κέντρο Ελέγχου Φαρμακοδιέγερσης	Δεκέμβριος 2002 <sup>21</sup>	Ιανουάριος 2004	64
21.	Στάδιο Καραϊσκάκη <sup>22</sup>	-	Ιούνιος 2004	34
	<b>ΥΠΕΧΩΔΕ</b>			
22.	Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας (Άγιος Κοσμάς)	Ιανουάριος 2004	Ιανουάριος 2004	97
23.	Ολυμπιακό Κέντρο Σλάλομ (Ελληνικό)	Μάρτιος 2004	Μάρτιος 2004	68
24.	Ολυμπιακό Κώπηλατοδρόμιο (Σχοινιάς)	Ιανουάριος 2004	Ιανουάριος 2004	95
25.	Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο (Φάληρο)	Ιανουάριος 2004	Ιανουάριος 2004	80
26.	Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις (Ελληνικό)	Ιανουάριος 2004	Μάιος 2004	63
27.	Ολυμπιακό Συγκρότημα (Γουδί)	Ιανουάριος 2004	Μάρτιος 2004	72

Πηγή: 1) Πληροφοριακό Τεύχος, Ιούνιος 2002, ΥΠΕΧΩΔΕ, 2) Ειδικό Έντυπο «Ολυμπιακά Έργα», Ιούνιος 2002, Υπουργείο Πολιτισμού & 3) Αναφορά Προόδου Ολυμπιακών Έργων, Διεύθυνση Παρακολούθησης Ολυμπιακών Έργων, ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004», Νοέμβριος 2003.

\* Προβλέψεις έτους 2002.

20 Η παράδοση του Ποδηλατοδρομίου, που συμπεριλαμβάνεται στη μελέτη Calatrava, θα παραδοθεί τον Ιανουάριο 2004.

21 Η παράδοση του Δεκεμβρίου του 2002 αφορά μόνο στο κτίριο του Κέντρου, χωρίς τον απαραίτητο εξοπλισμό.

22 Ιδιωτικό Έργο.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

### Μέλη της Εθνικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων - ΕΕΟΑ

#### Μέλη της ΕΕΟΑ

A/A	Ευρεία Σύνθεση
1.	Ο Πρωθυπουργός
2.	Ο Πρόεδρος της Βουλής
3.	Ο Αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης
4.	Οι αρχηγοί των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή ή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
5.	Υπουργοί και Υφυπουργοί
6.	Τα Μέλη της Τακτικής Σύνθεσης
	<b>Τακτική Σύνθεση</b>
7.	Ένας Υπουργός που ορίζεται από τον Πρωθυπουργό ως Πρόεδρος
8.	Ο Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής
9.	Ο Πρόεδρος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθήνας – Πειραιά
10.	Ο Δήμαρχος Αρχαίας Ολυμπίας
11.	Ο Δήμαρχος Αμαρουσίου
12.	Ένας εκπρόσωπος της ΚΕΔΚΕ, ΤΕΔΚΝΑ και της ΕΝΑΕ
13.	Ένας εκπρόσωπος της Εκκλησίας της Ελλάδος
14.	Ο Πρόεδρος και τέσσερα μέλη του Συμβουλίου Απόδημου Ελληνισμού
15.	Ο Πρόεδρος της ΟΚΕ
16.	Ο Πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
17.	Ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών
18.	Ο Πρόεδρος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ενώσεων Συντακτών
19.	Ο Πρόεδρος της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος
20.	Ο Πρόεδρος της Ανώτατης Διοικούσας Επιτροπής Δημοσίων Υπαλλήλων
21.	Ο Πρόεδρος της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ελληνικών Γεωργικών Συνεταιρισμών
22.	Ο Πρόεδρος των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Αθηνών – Θεσσαλονίκης
23.	Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών
24.	Ο Πρόεδρος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος
25.	Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρίες
26.	Ο Πρόεδρος του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος
27.	Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου των εν Ελλάδι Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων
28.	Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
29.	Προσωπικότητες της πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής, πνευματικής, καλλιτεχνικής και αθλητικής ζωής του τόπου

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

### Στοιχεία Μεταφορών

Ορισμένες **βασικές αλλαγές του συστήματος μεταφορών και συγκοινωνιών** στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία είναι οι εξής:

- Ο Διεθνής Αερολιμένας «Ελευθέριος Βενιζέλος», ο οποίος αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα έργα υποδομής που έχουν γίνει ποτέ στην Ελλάδα, ολοκληρώθηκε και λειτούργησε το Μάρτιο του 2001, ενώ έχει σχεδιαστεί για να δέχεται 16 εκατομμύρια επιβάτες το χρόνο (600 καθημερινές προσγειώσεις προς και από την Αθήνα). Το αεροδρόμιο λειτουργεί σύμφωνα με τις πιο προηγμένες τεχνολογίες και εξοπλισμό, δίνοντας έμφαση στην ασφάλεια, στην εύκολη χρήση και στις άριστα παρεχόμενες υπηρεσίες.
- Το Μετρό της Αθήνας συνιστά το μεγαλύτερο και πολυπλοκότερο έργο που έγινε τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Η σύνθεσή του, ως συγκοινωνιακού μέσου μεγάλης ταχύτητας, αξιοπιστίας και μεταφορικής ικανότητας, αποτελεί την κύρια

αρτηρία του συνόλου των συγκοινωνιών του νομού Αττικής. Στο Μετρό θα κατασκευαστούν 4 νέες επεκτάσεις, στηριζόμενες στο ήδη υπάρχον σιδηροδρομικό δίκτυο, προς το Σταυρό, Περιστέρι (Θηβών), Ηλιούπολη και Αιγάλεω. Ο σταθμός του Μετρό στο Μοναστηράκι λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2003. Το σύνολο των προβλεπόμενων επεκτάσεων θα αυξήσει τον ημερήσιο αριθμό εξυπηρετούμενων επιβατών κατά 440 χιλιάδες άτομα.

#### ● Έργα οδοποιίας

Το οδικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής αποτελείται από 16 χιλιάδες χλμ., εκ των οποίων τα 2.800 χλμ. αφορούν σε νέους δρόμους ή δρόμους, οι οποίοι αναβαθμίστηκαν πρόσφατα.

- Αττική Οδός
- Λεωφόρος Ποσειδώνος
- Λεωφόρος Κηφισού
- Λεωφόρος Βάρης – Κορωπίου

### Επεκτάσεις Γραμμών Μετρό

Επέκταση	Μέγεθος (χλμ.)	Σταθμός	Κόστος (σε εκατ. ευρώ)	Αρ. επιβατών ημερησίως	Έτος
1. Εθνική Άμυνα – Σταυρός	5,3	5	511	125.000	2004 - 2006
2. Σεπόλια – Περιστέρι (Θηβών)	2,8	3	276	105.000	2004 - 2006
3. Δάφνη – Ηλιούπολη	1,2	1	138	85.000	2004
4. Σύνταγμα – Μοναστηράκι	1,0	1		50.000	2003
5. Μοναστηράκι – Αιγάλεω	4,3	2	587	75.000	2005
<b>Σύνολο</b>	<b>14,6</b>	<b>12</b>	<b>1.512</b>	<b>440.000</b>	

Πηγή: Αττικό Μετρό Α.Ε. (βλ. [www.ametro.gr](http://www.ametro.gr)).

\* Στοιχεία έτους 2002.

## ● Τραμ

Το Τραμ θα καλύψει συνολική απόσταση 23,7 χιλιομέτρων και θα συνδέσει τους βασικούς πόλους έλξης των Αγώνων με το κέντρο της Αθήνας. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 340 εκατ. ευρώ, με ισόποση εθνική και κοινοτική συμμετοχή. Εκτιμάται ότι η ζήτησή του θα ανέρχεται σε 80 χιλιάδες επιβάτες ημερησίως, ενώ η χωρητικότητά του ανά ώρα και κατεύθυνση θα φτάνει τους 10 χιλιάδες επιβάτες. Το έργο βρίσκεται σε φάση κατασκευής από τον Ιανουάριο του 2002.

## ● Προαστιακός Σιδηρόδρομος

Ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος θα αποτελέσει ένα νέο σύστημα δημόσιας μετακίνησης, το οποίο θα αποτελείται από τις ήδη υπάρχουσες και βελτιωμένες διαπροαστιακές σιδηροδρομικές γραμμές, καθώς και από μια νέα γραμμή κατά μήκος της Αττικής Οδού. Ο Προαστιακός Σιδηρόδρομος θα συνδέσει το Διεθνή Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος» και τις περιοχές έξω από την Αθήνα, όπου ένας σημαντικός αριθμός επισκεπτών αναμένεται να βρει καταλύματα. Θα αποτελέσει, επίσης, εναλλακτική λύση πρόσβασης σε αρκετές Ολυμπιακές εγκαταστάσεις (ΟΑΚΑ, Ολυμπιακό Συγκρότημα Παραλιακής Ζώνης Φαλήρου, Ολυμπιακό Κλειστό Γυμναστήριο Άνω Λιοσίων, Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας Μαρκοπούλου, Ολυμπιακό Χωριό), όπου η συγκοινωνία θα γίνεται απευθείας ή διαμέσου συνεχούς συγκοινωνίας.

Η γραμμή του Προαστιακού Σιδηρόδρομου θα κατασκευαστεί στη μεσαία λωρίδα της Αττικής Οδού και θα καταλαμβάνει 32 χιλιόμετρα. Η χωρητικότητά του θα

είναι 5 χιλιάδες επιβάτες ανά ώρα και κατεύθυνση. Ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 161,5 εκατ. ευρώ, για την κατασκευή υποδομής (εθνικοί πόροι 50% και κοινοτικοί πόροι 50%) και 95,4 εκατ. ευρώ, για την προμήθεια του τροχαίου υλικού (100% εθνικοί πόροι). Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα κατασκευής, το έργο θα είναι έτοιμο το Μάρτιο του 2004.

## ● Ηλεκτρικός Σιδηρόδρομος Αθηνών Πειραιώς (ΗΣΑΠ)

Ο Ηλεκτρικός Σιδηρόδρομος θα αποτελέσει ένα κομβικό σημείο προς το ΟΑΚΑ και το Διεθνή Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος», με το νέο σταθμό της Νερατζιώτισσας, ο οποίος θα κατασκευαστεί μεταξύ των ήδη υπάρχοντων σταθμών της Ειρήνης και του Αμαρουσίου. Μεταξύ των ολυμπιακών υποχρεώσεων του ΗΣΑΠ είναι και η αύξηση της μεταφορικής δυνατότητας από 15 χιλιάδες σε 26 χιλιάδες επιβάτες ανά ώρα και κατεύθυνση, καθώς και η ανακατασκευή και αναβάθμιση των 23 σταθμών του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου.

Τα βασικά έργα του ΗΣΑΠ ταξινομούνται σε πέντε κατηγορίες:

1. Τα έργα σηματοδότησης αφορούν στην πλήρη ανανέωση του υπάρχοντος συστήματος σηματοδότησης, εξασφάλιση διπλής ασφάλειας (σύστημα INDUSI και ATP) και στην αυξημένη αξιοπιστία. Το έργο θα ολοκληρωθεί το 2003 και χρηματοδοτείται συνολικά από εθνικούς πόρους.
2. Τα έργα υποδομής αφορούν, κυρίως, βελτιώσεις στην υποδομή, μέσω των οποίων θα αυξηθεί η ταχύτητα του τραίνου, η αξιοπιστία των γραμμών και η



ασφάλεια. Η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται στα τέλη του 2003 και η χρηματοδότησή του προέρχεται από εθνικούς πόρους.

3. Τα έργα κατηγορίας τροχαίου υλικού περιλαμβάνουν την προμήθεια 20 νέων τραίνων με 6 βαγόνια το καθένα και την αύξηση της μεταφορικής δυνατότητας κατά 24%. Στο πλαίσιο της ανανέωσης του στόλου του ΗΣΑΠ, προβλέπεται ότι η μέση ηλικία των τραίνων στους Ολυμπιακούς Αγώνες θα είναι 7 έτη. Η παράδοση των συρμών θα ολοκληρωθεί στο τέλος του 2003 και η χρηματοδότηση του έργου θα γίνει από εθνικούς πόρους.
4. Τα έργα των σταθμών επικεντρώνονται στην ανακαίνιση του συνόλου των σταθμών και ειδικότερα περιλαμβάνει την ανακατασκευή 13 σταθμών μέσα στο 2002 και την ανακαίνιση των υπολοίπων 9 μέσα στο 2003 (έχει ήδη πραγματοποιηθεί η ανακατασκευή των σταθμών Πειραιά και Αγίου Ελευθερίου). Το έργο θα τελειώσει το 2003 και θα χρηματοδοτηθεί από κοινοτικούς πόρους – Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης - ΚΠΣ.
5. Τα έργα των βελτιώσεων των σταθμών προσδοκούν να προσφέρουν άνετη πρόσβαση όλων των πολιτών με κινητικές δυσκολίες, όπως π.χ. άτομα με αναπηρίες και άτομα τρίτης ηλικίας στον περιβάλλοντα χώρο των σταθμών. Επίσης, οι παρεμβάσεις αφορούν στη δημιουργία ενός αισθητικά αναβαθμισμένου και ασφαλούς περιβάλλοντος στους χώρους των σταθμών.

Οι επιβατικές μεταφορές – λεωφορεία / τρόλεϊ – αναμένεται να αποτελέσουν τον κύριο κορμό του συγκοινωνιακού

δικτύου στην Αθήνα κατά τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ειδικότερα, ο συνολικός στόλος των λεωφορείων ανέρχεται σε 2.300 λεωφορεία νέας τεχνολογίας υψηλών προδιαγραφών για άνετη και ασφαλή μεταφορά των επιβατών. Η χρηματοδότηση της ανανέωσης του στόλου των λεωφορείων εντάσσεται στο πλαίσιο του Γ' ΚΠΣ. Ο συνολικός αριθμός των τρόλεϊ το 2004 θα ανέρχεται σε 364 οχήματα, με χαρακτηριστικά φιλικά προς το περιβάλλον και δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Το πρόγραμμα ανανέωσης του στόλου των τρόλεϊ χρηματοδοτείται πλήρως από κοινοτικούς πόρους – Γ' ΚΠΣ.

### **Επιχειρησιακά Σχέδια Ολυμπιακών Μεταφορών**

Ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, εκπονούνται μεταξύ της ΟΕΟΑ «Αθήνα 2004» και του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αττικής (ΟΑΣΑ) **Επιχειρησιακά Σχέδια Ολυμπιακών Μεταφορών**, τα οποία αφορούν στα κάτωθι:

- Αποκλειστικές λεωφορειολωρίδες συνολικού μήκους 45 χλμ. μέχρι το τέλος του 2003.
- Ολυμπιακό δίκτυο μεταφορών - το υπάρχον δίκτυο θα βελτιωθεί και θα προστεθούν νέες λεωφορειογραμμές για την κάλυψη των αναγκών των Ολυμπιακών Αγώνων.
- Μέτρα προτεραιότητας κίνησης – αποκλειστικές λεωφορειολωρίδες, λεωφορειόδρομοι, κατάλληλη ρύθμιση φαναριών, που θα αυξήσουν την ταχύτητα και ακρίβεια των ΜΜΜ.

- Υπηρεσίες πληροφόρησης επιβατών – χάρτες, τύπος, φυλλάδια, κιόσκια πληροφοριών, τηλεφωνικά κέντρα, internet κ.ά.
- Σχεδιασμός διαχείρισης πλήθους – έλεγχος πλήθους και στρατηγική ουρών αναμονής στους τερματικούς σταθμούς.
- Ασφάλεια και περιφρούρηση – μέτρα καταστολής και διατήρησης της τάξης για ασφαλείς μαζικές μεταφορές.
- Διαχείριση απροόπτων – ατυχήματα, επείγουσες καταστάσεις, καθυστερήσεις.
- Παροχή υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρίες.
- Δοκιμαστικές εκδηλώσεις – μια σειρά από δοκιμαστικές εκδηλώσεις θα λάβουν χώρα μέσα στο 2003 για να εξασφαλισθεί η σωστή λειτουργία του συστήματος.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'****Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»**

Το πρόγραμμα «Ελλάδα 2004» περιλαμβάνει 12 διαφορετικά και συμπληρωματικά υποπρογράμματα:

1. Έργα Υποδομής στις πόλεις που θα φιλοξενήσουν τους προκριματικούς ποδοσφαίρου.
2. Δίκτυο προπονητηρίων.
3. Δίκτυο Ολυμπιακών προπονητηρίων.
4. Ολυμπιακή εκπαίδευση.
5. Υποδομές ασφάλειας.
6. Ολυμπιακή προβολή και ευαισθητοποίηση.
7. Πρόγραμμα για την Αρχαία Ολυμπία.
8. Προβολή της χώρας – πρόγραμμα αναβάθμισης τουριστικών περιοχών.
9. Έργα υποδομής – ανάπλαση «πυλών» της χώρας.
10. Πολιτιστική Ολυμπιάδα και «Ελλάδα 2004».
11. Ολυμπιακό Φεστιβάλ Νέων.
12. Γιορτή του Ολυμπισμού.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄

### Δράσεις του Προγράμματος για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες

Οι επιμέρους δράσεις του Προγράμματος Δράσης αφορούν στα ακόλουθα:

#### **α) Χωροθέτηση Παραολυμπιακών Αθλημάτων και Προπονητικών Χώρων**

Δημιουργία δικτύου παραολυμπιακών αθλητικών πόλεων και προπονητικών χώρων για τα παραολυμπιακά αθλήματα, ώστε να εξασφαλιστούν κατάλληλες συνθήκες άθλησης και προετοιμασίας για τους αθλητές με αναπηρίες.

#### **β) Αθλητικοί Χώροι, Ολυμπιακές και Παραολυμπιακές Εγκαταστάσεις**

Οι νέοι αθλητικοί και μη χώροι και εγκαταστάσεις για τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004 κατασκευάζονται ή ανακαινίζονται σύμφωνα με τις γενικές και εξειδικευμένες προδιαγραφές πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες.

#### **γ) Παραολυμπιακό Αθλητικό Κίνημα**

Δημιουργία ειδικού θεσμικού πλαισίου για τον αθλητισμό των ατόμων με αναπηρίες για την ίδρυση νέας Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής ως Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) και μιας Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας. Ανάπτυξη των παραολυμπιακών αθλημάτων και προετοιμασία μιας ισχυρής παραολυμπιακής ομάδας. Σχεδιασμός και εφαρμογή προγράμματος προώθησης του αθλητισμού στις σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής

και σε ιδρύματα, καλλιέργειας σε αυτούς τους χώρους των νέων παραολυμπιακών αθλημάτων, ανίχνευση ταλέντων κ.ά.

#### **δ) Φιλοξενία**

Εξασφάλιση του αναγκαίου ποσοστού προσβάσιμων δωματίων στα ξενοδοχεία. Εφαρμογή συστήματος ελέγχου για τα νέα ή ανακατασκευαζόμενα ξενοδοχεία, σύμφωνα με τις γενικές οδηγίες σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για όλους» του Γραφείου Μελετών για τα άτομα με αναπηρίες του ΥΠΕΧΩΔΕ και με τις εξειδικευμένες προδιαγραφές του ΕΟΤ για τα ξενοδοχεία.

#### **ε) Μεταφορές**

Καταγραφή αναγκαίων έργων και παρεμβάσεων στον τομέα των μεταφορών με προτεραιότητα στους ολυμπιακούς και παραολυμπιακούς Δήμους. Προγραμματισμός ειδικών έργων και παρεμβάσεων στις στάσεις και στους σταθμούς των μέσων μαζικής μεταφοράς και στους επιβατικούς σταθμούς. Σχεδιασμός ειδικής δράσης για την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση του προσωπικού των μέσων μαζικής μεταφοράς σε θέματα προσβασιμότητας. Καθορισμός αξόνων προσβασιμότητας.

#### **στ) Ιατρικές Υπηρεσίες**

Προετοιμασία ειδικού ιατρικού προγράμματος για τα άτομα με αναπηρίες (ολυμπιακή και παραολυμπιακή οικογένεια, θεατές και επισκέπτες).

**ζ) Πολιτιστικοί Χώροι και Πολιτιστική Ολυμπιάδα**

Βελτίωση της προσβασιμότητας των κύριων πολιτιστικών και αρχαιολογικών χώρων και μουσείων.

**η) Εκπαίδευση – Ευαισθητοποίηση – Επικοινωνία**

Κατάρτιση και εφαρμογή τριετούς επικοινωνιακού προγράμματος ενημέρωσης και κινητοποίησης για τους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Κατάρτιση και εφαρμογή ειδικού προγράμματος ενημέρωσης για τους ΠΑ σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευ-

σης. Ανάπτυξη βάσης πληροφοριών για τους ΠΑ για την εξυπηρέτηση αναγκών πληροφόρησης, επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης.

**θ) Πολιτιστική Ολυμπιάδα**

Κατάρτιση ειδικού προγράμματος για την καλλιτεχνική και εν γένει πολιτιστική συμμετοχή φορέων ατόμων με αναπηρίες.

**ι) Πρόγραμμα «Ελλάδα 2004»**

Εξασφάλιση των γενικών και εξειδικευμένων προδιαγραφών σε υποπρογράμματα του «Ελλάδα 2004».

Στην Ολομέλεια της 25ης Νοεμβρίου 2003 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

**ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

*Καθηγητής Ανδρέας Κιντής*

**ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ**

*Κυριαζής Δημήτριος  
πρώην Πρόεδρος Σ.Ε.Β.*

*Πολίτης Δημήτρης  
Γ.Σ.Ε.Ε*

*Λιόλιος Νικόλαος  
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*

**Α' ΟΜΑΔΑ**

*Αναλυτής Νικόλαος  
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.*  
*Ρερρές Κυριάκος  
Γενικός Διευθυντής  
Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων  
σε αναπλήρωση του  
Καλλίγερου Γεράσιμου  
Γενικού Γραμματέα Π.Ο.Ξ.*  
*Ζούλοβιτς Μαργαρίτα  
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*  
*Κεφάλας Χαράλαμπος  
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*  
*Μαστρογιάννης Αναστάσιος  
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.*  
*Γκοτσόπουλος Χρήστος  
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*  
*Σκορίνης Νικόλαος  
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.*  
*Ραδαίος Κωνσταντίνος  
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών  
σε αναπλήρωση του  
Τσατήρη Γεωργίου  
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών*  
*Χαντζαρίδης Κωνσταντίνος  
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.*

**Β' ΟΜΑΔΑ**

*Αυγητίδης Ελευθέριος  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Βουλγαράκης Δημήτριος  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Σπανού Δέσποινα  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.  
σε αναπλήρωση του  
Βρεττάκου Ηλία  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*  
*Γκούβερη Ρέα  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Κόλλιας Κωνσταντίνος  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*  
*Κωνσταντινίδης Ιωάννης  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Λαιμός Στέφανος  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Πλευράκης Μιχάλης  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Ξενάκης Βασίλειος  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*  
*Παυλιδάκης Γεώργιος  
Γ.Σ.Ε.Ε.  
σε αναπλήρωση του  
Παγκαρλιώτα Κωνσταντίνου  
Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Παπαντωνίου Κωνσταντίνος  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*  
*Αποστολόπουλος Αναστάσιος  
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.  
σε αναπλήρωση του  
Παπασπύρου Σπύρου  
Προέδρου Α.Δ.Ε.Δ.Υ.*  
*Μπάρλος Αλέξανδρος  
Γ.Σ.Ε.Ε.  
σε αναπλήρωση του  
Πολυζωγόπουλου Χρήστου  
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.*  
*Σκαρμούτσος Διονύσιος  
Γ.Σ.Ε.Ε.*

**Γ' ΟΜΑΔΑ**

*Κονιτόπουλος Διονύσιος  
Εκπρόσωπος Οικονομικού  
Επιμελητηρίου Ελλάδος  
σε αναπλήρωση του  
Αλαμάνου Χαρίλαου  
Προέδρου Ο.Ε.Ε.*  
*Βουμβουλάκης Μιχαήλ  
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*  
*Γιατράκος Νικόλαος  
τ. Αναπληρωτής Δήμαρχος Αθηναίων  
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.*  
*Γωνιωτάκης Γεώργιος  
Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.*  
*Καραγιάννης Δημήτριος  
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*  
*Σωτηρίου Ιωάννης  
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.  
σε αναπλήρωση του  
Κοιμήση Απόστολου  
Εκπροσώπου Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.*  
*Κορκόβελος Ιωάννης  
Εκπρόσωπος Δικηγορικού Συλλόγου  
Αθηνών*  
*Λίτσος Φώτης  
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.*  
*Τσεμπερλίδης Νικόλαος  
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.*

**ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

*Γρηγόριος Παπανίκος*

## **ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.**

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (210) 9249510-2, Fax: (210) 9249514, e-mail: [iproke@otenet.gr](mailto:iproke@otenet.gr)